

Møte mandag den 16. juni 2008 kl. 10

President: Eirin Faldet

Dagsorden (nr. 98):

1. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens melding om virksomheten i 2007 (Innst. S. nr. 296 (2007-2008), jf. Dokument nr. 2 (2007-2008))
2. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetsutøvelse for reduksjon av NO_x-utslipp (Innst. S. nr. 293 (2007-2008), jf. Dokument nr. 3:9 (2007-2008))
3. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse om IKT i sykehus og elektronisk samhandling i helsetjenesten (Innst. S. nr. 291 (2007-2008), jf. Dokument nr. 3:7 (2007-2008))
4. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av tilbudet til de vanskeligstilte på boligmarkedet (Innst. S. nr. 288 (2007-2008), jf. Dokument nr. 3:8 (2007-2008))
5. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av forvaltningen og kontrollen av fiskeressursene i Barentshavet og Norskehavet - en parallell revisjon mellom norsk og russisk riksrevisjon (Innst. S. nr. 294 (2007-2008), jf. Dokument nr. 3:2 (2007-2008))
6. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om statsrådets protokoller for tidsrommet 1. juli-31. desember 2007 (Innst. S. nr. 268 (2007-2008))
7. Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg, Hans Frode Kielland Asmyhr og Kåre Fostervold om utarbeidelse av en handlingsplan for å gjøre Mattilsynet til en serviceetat (Innst. S. nr. 290 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:95 (2007-2008))
8. Forslag fra stortingsrepresentant Solveig Horne på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 11. juni 2008 (jf. Innst. O. nr. 52):
«Stortinget ber Regjeringen foreta en evaluering av endringene i straffeprosessloven om overføring av kompetanse til å innkalle til soning og behandle søknader om soningsutsettelse, etter 2 år og komme tilbake med saken til Stortinget på egnet måte.»
9. Forslag fra stortingsrepresentant Elisabeth Aspaker på vegne av Høyre oversendt fra Odelstingets møte 11. juni 2008 (jf. Innst. O. nr. 67):
«Stortinget ber Regjeringen om å sørge for at staten ikke påberoper seg foreldelse i saker som omhandler erstatning til barn i barnehjem og spesialskoler i perioden 1945-1980, i tråd med merknadene fra en samlet familie-, kultur- og administrasjonskomité i Innst. S. nr. 217 (2004-2005).»

10. Referat

Presidenten: Representanten Heikki Holmås, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Representanten Ketil Solvik-Olsen vil framsette et representantforslag.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:01:32]: Jeg vil på vegne av representantene Torbjørn Andersen, Tord Lien, Kåre Fostervold og meg selv framsette forslag om en helhetlig vannkraftsatsing.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Valg av settepresidenter

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møter i dag og for resten av inneværende uke – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Sigvald Oppebøen Hansen og Gunn Olsen. – Andre forslag foreligger ikke, og Sigvald Oppebøen Hansen og Gunn Olsen anses enstemmig valgt som settepresidenter for Stortingets møter denne uken.

Sak nr. 1 [10:02:15]

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens melding om virksomheten i 2007 (Innst. S. nr. 296 (2007-2008), jf. Dokument nr. 2 (2007-2008))

Carl I. Hagen (FrP) [10:02:42] (ordfører for saken): Det er en samlet kontroll- og konstitusjonskomite som ser positivt på den måten Riksrevisjonen presenterer sine aktiviteter på for 2007, med faglige innspill strukturert på en klar og balansert måte.

En samlet komite understreker og fokuserer på Riksrevisjonens rammevilkår som gjennom revisjon, kontroll og veiledning skal bidra til at statens inntekter blir innbetalt som forutsatt, og at statens midler og verdier blir brukt og forvaltet på en økonomisk forsvarlig måte og i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger.

Komiteen registrerer at Riksrevisjonen nok en gang tar opp gjentatte brudd på regelverket for offentlige anskaffelser i de fleste departementer og etater når det gjelder konkurranse og likebehandling. Vi ser positivt på at Riksrevisjonen antar at økt bruk av e-handel vil gi bedre, enklere og sikrere innkjøp i det offentlige, kombinert med de nye inngåtte rammebetingelser av e-handelssekretariatet i 2007. Disse nye verktøyene vil, slik komiteen tolker Riksrevisjonens syn, føre til bedre etterprøving av alle ledd i innkjøpsprosessen, som igjen vil være med på å hindre mulig korrupsjon. Også kompetansetiltak for de ansvarlige i innkjøp vil sikre bedre etterlevelse av anbudsreglementet, noe komiteen har merket seg.

Det er vel også grunn til å håpe at den offentlige debatt om bruk av konsulenter og innkjøp av konsulenttjenester vil forsterke oppmerksomheten rundt om i direktorater og

departementer om å følge anskaffelsesreglementene for å hindre at statsrådene blir satt i et noe dårlig lys i den offentlige opinion.

I Innst. S. nr. 195 for 2005-2006 om Riksrevisjonens melding om virksomheten hadde en enstemmig komite en merknad om at man ser

«behovet for at det offentlige i sine viktigste og største kontrakter med private aktører i avtaleteksten bygger inn Riksrevisjonens adgang til innsyn, samt adgang til å kunne stille konkrete spørsmål i spesielle saker via de respektive private selskapers valgte revisor».

Komiteen er meget positiv til at dette blir fulgt opp av Fornyings- og administrasjonsdepartementet, som har startet arbeidet med en lovregulering. Men Fremskrittspartiets medlemmer i komiteen mener at det til å begynne med hadde vært tilstrekkelig å få nye vedtekter/rundskriv for alle offentlige innkjøp, som kunne inneholde et standard kontraktpunkt som gir Riksrevisjonen nødvendig innsynsrett etter behov hos private aktører via deres valgte revisor. Hvis dette imidlertid ikke hadde ført frem, er Fremskrittspartiets medlemmer enige om at en lovendring ville være veien å gå. Man kunne kanskje prøvd seg på en noe lempeligere måte med én gang. Det har jo vist seg i den senere tid at det er vanskelig for mange å holde oversikt over alle lover og regler som gjelder for samfunnet, og kanskje noen veiledende standard kontraktpunkter hadde vært bedre. Men det er en samlet komite som er positiv til at merknaden er fulgt opp.

Komiteen har også synspunkter på Riksrevisjonens vurdering og behandling av Pensjonsfondet. Flertallet er fornøyd med at dette i dag rapporteres i et separat dokument til Stortinget, med de analyser og den rapportering som Finansdepartementet i dag foretar av risiko og avkastning. Mindretallet, Fremskrittspartiets medlemmer, er imidlertid av den oppfatning at Riksrevisjonen burde gjennomføre en årlig revisjon av statens internasjonale plasseringer av inntekter fra olje- og gassproduksjonen, som også skulle inneholde nødvendige analyser, statistikk og risikoprofil – altså et noe mer detaljert mandat for Riksrevisjonen. Jeg tillater meg å ta opp det forslaget som er inntatt på side 6 i innstillingen.

La meg også nevne at komiteen har merket seg det høye aktivitetsnivået Riksrevisjonen nå kan vise til, hvor rapporteringen til Stortinget i 2007 utgjorde hele 16 omfattende forvaltningsrevisjonsrapporter, mens 30 forvaltningsrevisjoner var påbegynt og videreføres i 2008. Det er altså et betydelig aktivitetsnivå i Riksrevisjonen, i tråd med fattede vedtak og anbefalinger som Stortinget tidligere har kommet med.

Til slutt vil jeg nevne at komiteen stiller seg positiv til Riksrevisjonen, som nyter stor respekt og har et godt omdømme. Men når det gjelder bemanningssituasjonen, vil vi at nødvendige tiltak gjennomføres for å beholde seniorene i Riksrevisjonen. En samlet komite mener at det i dagens arbeidsmarked er viktig at man beholder også seniorene. Selv når det er mangel på arbeidskraft, må Riksrevisjonen vurdere de nødvendige tiltak slik at man beholder den høye kompetanse som er bygget opp gjennom deres mange års arbeid i Riksrevisjonen.

Presidenten: Representanten Carl I. Hagen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1
(Votering, se side 3749)

Sak nr. 2 [10:08:30]

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetsutøvelse for reduksjon av NO_x-utslipp (Innst. S. nr. 293 (2007-2008), jf. Dokument nr. 3:9 (2007-2008))

Carl I. Hagen (FrP) [10:08:59] (ordfører for saken): Målet med Riksrevisjonens forvaltningsrevisjon har vært å undersøke myndighetenes arbeid med å redusere NO_x-utslipp for å kunne oppfylle forpliktelsene i Göteborgprotokollen, som ble undertegnet i 1999. Undersøkelsen inkluderer de sektorene som myndighetene har fremhevet som vesentlige for å nå målene om NO_x-reduksjon, og tar for seg følgende problemstillinger:

1. Har utviklingen av NO_x-utslipp vært tilfredsstillende ut fra forpliktelsene i Göteborgprotokollen?
2. Har Miljøverndepartementet ivaretatt sitt ansvar som overordnet miljømyndighet ved å følge opp målene for NO_x-utslipp på en hensiktsmessig måte?
3. Har bruken av virkemidler overfor de enkelte kildene vært tilstrekkelig for å bidra til reduksjonen av NO_x-utslippene?

Kontroll- og konstitusjonskomiteen viser til at Riksrevisjonens undersøkelse gir en fin faglig oversikt innenfor et meget komplisert område. Vi har merket oss at Norge i 1999 undertegnet Göteborgprotokollen om reduksjon av gasser, inkludert nitrogenoksider – NO_x – som fører til forsurening, overgjødning og bakkenært ozon.

På flere punkter har komiteen delt seg i et flertall og et mindretall. Flertallet, bestående av regjeringens partienes fraksjoner, viser til at man kanskje kunne ha gjort et bedre arbeid tidligere, før den sittende regjering ble dannet.

Men det er en samlet komite som registrerer at Riksrevisjonens undersøkelse konkluderer med at det er lite sannsynlig at Norge vil oppfylle forpliktelsene i Göteborgprotokollen om reduksjon av NO_x-utslipp ned til 156 000 tonn innen 2010. Jeg forutsetter at statsråden vil redegjøre nærmere for hvorledes Regjeringen har tenkt å legge opp arbeidet for om mulig å nå de forpliktelsene Norge har påtatt seg.

Komiteen har merket seg at undersøkelsen er grundig analysert og dokumentert med statistiske data fra SSB, supplert med nødvendige dokumenter, møter og intervjuer. Det fremkommer at de viktigste utslippskildene i Norge er alle skip i norsk farvann, offshore petroleumsvirksomhet, veitrafikk og fastlandsindustri. Komiteen ser at skipstrafikken og offshorevirksomheten har vist økende utslippsmengder, mens NO_x-utslippene fra veitrafikk og fastlandsindustri er avtagende.

Komiteen har også merket seg at offshore petroleumsvirksomhet står for drøye 30 pst. av de nasjonale utslippene, hvor energianleggene står for 90 pst., mens avrenning

av gasser, fakling, bidrar til 10 pst. av utslippene. Bruk av lavNO_x-teknologi offshore er det mest effektive av tiltakene, og komiteen registrerer myndighetenes godkjenning av operatørens plan for utbygging og drift, PUD, som et sentralt virkemiddel for å regulere NO_x-utslippene fra offshoresektoren. Vi har altså virkemidler for her å kunne gjennomføre betydelige reduksjoner hvis vi ikke får den ønskede virkning fra det nyetablerte NO_x-fondet.

Her foreligger en mindretallsmerknad fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, hvor vi setter spørsmålsteget ved forskjellsbehandlingen mellom den norske fiskeflåten og kystfarten, med bl.a. hurtigruteskipene og den internasjonale skips-, cruise- og fergetrafikk ut fra norske havner, som overhodet ikke blir belastet med NO_x-avgift. Vi vurderer situasjonen slik at dette er en betydelig konkurransevridning hvor norske interesser og næringer blir skadelidende. Mens kystfart og fiske lider under økt avgiftsbelastning, slipper på den annen side de daglige og mange fergeavganger fra norske havner til Tyskland og Danmark samt den sterkt økende cruisetrafikken i norske farvann disse økonomiske belastninger. Det er et forhold som disse medlemmer håper kan rettes opp, idet NO_x-avgiftene i seg selv ikke reduserer utslippene. Det gjør kun utviklingen i teknologien og fornyelse av flåten. Jeg ber også her statsråden merke seg disse synspunktene og kommentere hvorledes man kan hindre denne konkurransevridningen, som er en konsekvens, og som likevel har liten innvirkning på NO_x-utslippene, da det er den teknologiske utviklingen som styrer det.

Komiteen viser også til at det etter fremlegging av Riksrevisjonens rapport er etablert et NO_x-fond for næringslivet. Vi viser til at Stortinget i desember 2006 gjorde vedtak om å etablere en fondsordning, men at det tok lang tid å få etablert et mandat for forhandlingene, og at dette ikke kom på plass før høsten 2007. Etter at enighet ble oppnådd i januar 2008 om hovedpunktene i en avtale, har Miljøverndepartementet brukt lang tid for å få ferdig notifikasjonen til ESA, slik at avtalen kunne undertegnes først 14. mai d.å. Komiteen viser til at det på grunn av disse forhold ikke har vært mulig for Riksrevisjonen å vurdere virkningen av den nye ordningen med NO_x-fondet, men vi har grunn til å tro at denne vil virke positivt på reduksjonen av norske NO_x-utslipp. Jeg ber også her statsråden gi opplysninger om det er noe kunnskap på dette området om hvorvidt NO_x-fondet ser ut til å virke slik det er forventet å gjøre.

Svein Roald Hansen (A) [10:14:52]: Riksrevisjonens rapport er en ganske omfattende kritikk av manglene ved arbeidet med å oppfylle de forpliktelsene som Norge påtok seg ved å undertegne Göteborgprotokollen i 1999, slik saksordføreren har gjennomgått.

Det er samtidig få av Riksrevisjonens rapporter som så mange regjeringer og partier må stå til ansvar for, som denne. Göteborgprotokollens forpliktelser om å redusere utslippet av NO_x ble undertegnet i 1999, av Bondevik I-regjeringen med Venstres Guro Fjellanger som miljøvernminister. Så overtok Stoltenberg I-regjeringen, med Arbeiderpartiets Siri Bjerke i Miljøverndepartemen-

tet, ansvaret. Deretter kom Bondevik II-regjeringen, først med Høyres Børge Brende, deretter med Kristelig Folkepartist Knut Arild Hareide, før dagens regjering, med en miljøvernminister fra Sosialistisk Venstreparti, inntok departementet.

Det har vært fire regjeringer hvor alle partier, unntatt saksordføreren, har vært representert, og seks miljøvernministre har hatt sjansen, men ikke grepet den, til å starte opp arbeidet med å gjøre det som er nødvendig.

Og om saksordføreren sikkert vil bedyre sitt partis uskyld, var i hvert fall partiet fødselshjelper for den regjeringen som har hatt lengst tid på seg, selv om det ikke gikk så lang tid før jordfaren frasa seg ansvaret for barnet.

Jeg tror vi skal ta denne saken som en alvorlig påminnelse om at det å undertegne en internasjonal avtale ikke er nok. Signaturen må følges opp med konkrete tiltak hvis gode målsettinger skal nås. Med det alvor som er brakt inn i klimatruslene, må vi la Riksrevisjonens anmerkninger bli en inspirasjon til alle for å gjøre det som er nødvendig for å oppfylle Göteborgprotokollen.

Det er ennå tid til å nå målene. Det er ennå mulig å gjøre Riksrevisjonens spådommer om at målene ikke blir nådd, til skamme. Og det er mulig å oppnå reduksjoner av miljøskadelige utslipp. Göteborgprotokollen setter utslippstak også for svovel, nitrogenoksider, ammoniakk og flyktige organiske forbindelser.

Konvensjonen for langtransportert grenseoverskridende luftforurensning har gjort opp status. Dette viser at protokollens europeiske deltakerland har redusert utslippene av svovel med 73 pst., nitrogenoksider med 35 pst., ammoniakk med 21 pst. og flyktige organiske forbindelser med 51 pst.

Det går altså an å få til betydelige reduksjoner.

Øystein Djupedal (SV) [10:17:34]: Riksrevisjonen har utført en viktig og interessant undersøkelse om hvordan Norge har fulgt opp forpliktelsene for reduksjon av nitrogenoksider, NO_x, i Göteborgprotokollen, som Norge signerte sammen med andre europeiske land 30. november 1999.

Riksrevisjonen har helt åpenbart rett i at arbeidet under ulik politisk ledelse i Miljøverndepartementet har vært preget av manglende framdrift og resultater – at det ikke har vært en samlet plan for måloppnåelse, og at det ikke er blitt gjennomført en byrdefordeling mellom de ulike aktører.

Derfor konkluderer Riksrevisjonen med at de virkemidlene som ble iverksatt pr. september 2007, ikke er tilstrekkelige for å nå de mål som er satt i protokollen. Riksrevisjonen konkluderer med at det er overveiende sannsynlig at Norge ikke klarer å innfri forpliktelsene om NO_x-reduksjon innen 2010. La oss håpe at dette ikke er tilfellet.

Jeg vil for det første trekke fram at Norge har klart å ha en bedre framdrift når det gjelder kutt i utslipp av svoveldioksider og andre utslipp som også er regulert i Göteborgprotokollen.

Norge sliter definitivt med å kutte i NO_x-utslippene. Det magiske nivået er å komme under 156 000 tonn i 2010. Norge har redusert utslippene med 18 000 tonn, men

det gjenstår hele 39 000 tonn. Det blir en tøff utfordring, men det er ikke en umulig oppgave å klare dette hvis man har politisk vilje til å lykkes med det.

Flertallet står alene om to viktige poeng i innstillingen. Det første er at vi mener at Norge ville vært i en langt bedre stilling med hensyn til å nå forpliktelsene dersom det hadde vært mer fortgang i arbeidet under tidligere regjeringer. Det er ganske spesielt at ikke opposisjonen er enig med flertallet i dette. Arbeidet i FN-regi med å redusere forurensende utslipp i Europa har pågått siden 1979. Norge har hatt nasjonale utslippsmål for NO_x siden 1989, og Göteborgprotokollen ble undertegnet i 1999. Vi har altså hatt tid til å utvikle gode nasjonale virkemidler. Vår påpeking av treghet i arbeidet treffer flere regjeringer. Det er likevel grunn til å bemerke at i fire av de sju årene etter at Norge ratifiserte Göteborgprotokollen, var det Kjell Magne Bondevik som satt som statsminister i to regjeringer og hadde ansvaret for framdriften.

Det andre poenget er at myndighetene har fått fart på arbeidet, særlig det siste året, ved innføring av NO_x-avgift fra 1. januar 2008 og avtalen mellom Miljøverndepartementet og 14 næringsorganisasjoner i mai 2008. Denne avtalen innebærer at NO_x-avgiften betales inn til et NO_x-fond, der pengene brukes direkte til å utvikle og innføre ny miljøteknologi for å kutte i NO_x-utslippene. Utslippsforpliktelsene for 2010 skal i henhold til avtalen være fullt ut gjennomført innen utgangen av 2011. I tillegg til avtalen med næringslivet vurderer Regjeringen nå hvilke ytterligere utslippsreduksjoner som kan gjennomføres når det gjelder kilder som ikke omfattes av avtalen.

Flertallet mener det er feil å gi opp eller utsette forpliktelsene i Göteborgprotokollen. I stedet for å resignere, som opposisjonen etter mitt skjønn her gjør, bør Riksrevisjonens undersøkelse være en inspirasjon både for Regjeringen og for Stortingets partier til å forbedre virkemiddelbruken slik at vi kan innfri de forpliktelsene som ligger i Göteborgprotokollen.

Göteborgprotokollen er en av de absolutt viktigste miljøavtalene Norge har inngått. Under Göteborgprotokollen vurderes ulike gasser som fører til forurensning, overgjødning og ozondannelse samlet. Protokollen omhandler svoveldioksid, nitrogenoksider, ammoniakk og flyktige organiske forbindelser. Göteborgprotokollen trådte i kraft i 2005.

Protokollen forplikter en rekke europeiske land til å kutte i utslipp som fører til forurensning, overgjødning og bakkenært ozon. Dette er utslipp fra særlig olje- og gassutvinning, skipsfart, vegtrafikk og fastlandsindustri.

Gjennomføringen av Göteborgprotokollen vil koste Europa anslagsvis 500–600 milliarder kr i året. Norges andel av dette er anslått til et sted mellom 350 og 550 mill. kr årlig. Men det er viktig å understreke at nytteverdien av å redusere forurensende utslipp er minst dobbelt så høy som kostnaden ved det.

Riksrevisjonen påpeker at andre land har vært flinkere til å gjennomføre vel så tøffe krav og forpliktelser som det Norge ble stilt overfor i 1999. Vi er i rute når det gjelder svoveldioksid som følge av både en offensiv avgiftspolitik og ikke minst avtaler med næringslivet. Det er likevel

alvorlig når Riksrevisjonen har påpekt en rekke svakheter i myndighetenes samlede innsats for å kutte i NO_x-utslippene, og særlig Miljøverndepartementets overordnede ansvar for samordning og oppfølging, mangelen på helhetlige opplegg og vilje til å ta i bruk effektive virkemidler. Dette er åpenbart et arbeid som har støtt mot sektorinteresser og en frykt for konsekvenser, i tillegg til at det er faglig uenighet om virkemiddelbruk.

Myndighetene har altså ikke benyttet den muligheten de har til å fastsette nasjonale utslippskrav til skip etter sjødyktighetsloven, og bruk av forurensningsloven har i liten grad bidratt til å redusere utslipp fra petroleumsektoren offshore og fastlandsindustrien. Det er også grunn til å trekke fram at Riksrevisjonen stiller spørsmål ved om myndighetene ved behandlingen av planer for utbygging og drift av installasjoner på sokkelen har utnyttet muligheten til å stille krav om bruk av lavNO_x-teknologi på energianleggene. Offshore petroleumsvirksomhet står for drøyt 30 pst. av de nasjonale utslippene, hvor energianleggene står for hele 90 pst., mens avbrenningen av gasser, altså fakling, består av 10 pst. Bruk av lavNO_x-teknologi offshore er det mest effektive av tiltakene, og komiteen registrerer myndighetenes godkjenning av operatørens plan for utbygging og drift som et sentralt virkemiddel for å regulere NO_x-utslippene fra offshoreindustrien.

Jeg ser fram til det Regjeringen har meldt til Stortinget, nemlig at den vil komme tilbake høsten 2008 med en plan om ny framskrivning av NO_x-utslippene og på den måten være i stand til å følge opp Riksrevisjonens anmerkninger videre.

Det som forbauser meg, er at opposisjonspartiene ikke ser fram til denne oppfølgingen av hvordan man skal klare å redusere NO_x-utslippene, og er da ikke med på det som etter mitt skjønn må være en helt åpenbar konklusjon på Riksrevisjonens merknad, nemlig at Regjeringen tar tak i dette og kommer tilbake til Stortinget med en plan for den videre oppfølging. Jeg ser fram til den planen som Regjeringen skal komme til Stortinget med høsten 2008, og er som sagt forbauset over at opposisjonen ikke gjør det samme.

Ola T. Lånke (KrF) [10:24:49]: Göteborgprotokollen om reduksjon av gasser, bl.a. NO_x, ble undertegnet av Norge i 1999 og godkjent i Stortinget i 2000. Norge har arbeidet aktivt for forpliktende internasjonale avtaler for reduksjon av langtransportert luftforurensning. Gjennom Göteborgprotokollen har vi forpliktet oss til å redusere utslippene slik at NO_x-utslippene i 2010 ikke vil overstige 156 000 tonn årlig. I 2006 var utslippene 195 000 tonn, en reduksjon med 18 000 tonn siden 1990.

Målet med Riksrevisjonens undersøkelse har vært å undersøke myndighetenes arbeid med å redusere NO_x-utslipp for å kunne oppfylle forpliktelsene i Göteborgprotokollen. Riksrevisjonen konkluderer med at det er lite sannsynlig at Norge vil klare å oppfylle forpliktelsene i Göteborgprotokollen innen 2010. Det begrunnes bl.a. med at det er omfattende tiltak som skal gjennomføres i løpet av kort tid, og usikkerhet knyttet til virkemidlene.

Kristelig Folkeparti er enig i at slik det ser ut i dag,

vil ikke Norge greie å redusere utslippene av NO_x i den grad vi er forpliktet til innen 2010. Regjeringen satset i utgangspunktet alt på ett kort – en NO_x-avgift som viste seg ikke å virke, og som også var dårlig utredet. Avgiften rammet næringslivet hardt, særlig fiskeri, sjøfart og reiseliv. Konsekvensene for næringslivet og mulige alternative virkemidler var ikke godt nok utredet. Til tross for at Regjeringen så at fiskeri, sjøfart og reiseliv ble hardt rammet, ønsket den ikke å komme med tilstrekkelige tiltak som kunne bidra til å lette denne vanskelige situasjonen for disse næringene, slik som f.eks. en merkbar økning i fiskerfradraget.

Det er uheldig at man ikke fulgte opp med en mer offensiv og målrettet strategi med tilrettelegging for fleksible løsninger og et mest mulig tverrsektorielt system med avgifter differensiert etter utslipp av NO_x og/eller tredjepartsløsninger. En slik strategi ville åpnet for langt mer styringseffektive virkemidler som direkte pålegg og krav finansiert ved hjelp av tredjepartsløsninger.

Den framforhandlede avtalen mellom staten og 14 næringsorganisasjoner er bra, men den kommer dessverre for sent. Kristelig Folkeparti har hatt tro på en fondsløsning. Det er bra at Regjeringen nå satser på dette.

Det er på tide at Regjeringen iverksetter mer styringseffektive virkemidler for reduksjon av NO_x-utslipp som gjør at Norge står bedre rustet til å innfri forpliktelsene etter Göteborgprotokollen.

Lars Peder Brekk (Sp) [10:28:12]: Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetsutøvelse for reduksjon av NO_x-utslipp er viktig og gir en god faglig oversikt over et komplisert område, som også hele komiteen påpeker i innstillingen.

Jeg vil på vegne av Senterpartiet understreke at fokuseringen på virkemiddelbruk er viktig. Min korte kommentar her i dag går på at vi nok må innrømme at forslaget om NO_x-avgift som kom i forbindelse med statsbudsjettet, ikke var godt nok utredet, særlig med hensyn til konsekvenser og virkninger for næringslivet, ei heller med hensyn til betydningen for å imøtekomme kravene om reduksjon i utslippene. Derfor kom Stortingets vedtak om NO_x-fond, og det var viktig at det kom. Det er en frivillig avtale, og den ansvarliggjør næringslivet i mye større grad enn en ren NO_x-avgift ville gjort. Det er viktig å få fram at all innbetaling i NO_x-fondet går til konkrete miljøtiltak, som gjør at det er enklere på det viset å få med seg næringslivet i arbeidet.

Jeg vil understreke fra Senterpartiets side at det er viktig å finne ordninger i miljøarbeidet som ansvarliggjør næringslivet og ivaretar dets interesser, samtidig som en greier å oppnå de nødvendige målsettinger om reduksjon i utslipp. Slik sett er kanskje denne NO_x-avtalen mellom de 14 organisasjonene og staten en mal som vi også må se nærmere på og ta i bruk også ved framtidige tilsvarende ordninger.

Statsråd Erik Solheim [10:30:08]: Det er veldig positivt at Riksrevisjonen fokuserer på Norges arbeid med å overholde internasjonale miljøforpliktelser. Jeg imøte-

ser flere slike granskinger fra Riksrevisjonens side. Det vil være en spore til forsterket og forbedret innsats. Så vi ønsker denne undersøkelsen velkommen.

Rapporten gir god innsikt i hvor krevende det er å få fram de nødvendige politiske beslutningene på et område hvor mange hensyn må veies mot hverandre.

NO_x-forpliktelsene i Göteborgprotokollen gjelder fra 2010. Den rød-grønne regjeringen arvet fra Bondevik II-regjeringen høsten 2005 det vi vil kunne kalle «en del løse betraktninger» om spørsmålet, men ingen politiske beslutninger av betydning.

Før jeg går inn på realitetene, må jeg si at jeg har opplevd opposisjonen i Stortinget mer imponerende enn i en sak hvor de selv har bestyrt huset og latt det forfalle i mange år, og så, i ettertid, kritiserer dem som går inn og begynner å renovere det huset.

Selvsagt ville det ha vært en langt sterkere situasjon hvis arbeidet med å oppfylle Göteborgprotokollen hadde startet da det skulle, seint på 1990-tallet, eller iallfall rett etter århundreskiftet. Grunnen til at så ikke skjedde, er selvsagt at dette er en vanskelig sak, med negative virkninger for enkeltpersoner og for enkelt næringer – ikke av ond vilje fra noen, men fordi det er en vanskelig avveining mellom ulike hensyn. Derfor lot man saken skure, og derfor er den blitt vanskelig for oss, fordi vi får veldig kort tid på å løse den.

Vår regjering stod overfor en avveining mellom to alternativer, der det ene var det som økonomisk teori skulle tilsi, nemlig at en avgift er det beste. Jeg møtte seinest i slutten av forrige uke norske næringsdrivende som mente at en avgift ville vært det beste. Det ville gitt mer forutsigbarhet, sa de, og et helt rettferdig system. Det er selvsagt de som ville tjent på en slik løsning.

Vi har isteden valgt noe som ikke – i hvert fall veldig sjelden – har vært forsøkt, verken i Norge eller i andre land, nemlig en spesifikk avtale mellom Miljøverndepartementet og 14 næringsorganisasjoner om reduksjon av NO_x-utslippene. Bedrifter som forplikter seg etter avtalen, slipper å betale NO_x-avgift fram til 2011. Den viktigste positive virkningen av dette, slik jeg ser det, er at det gir en klar spore til utvikling av mer NO_x-teknologi i Norge.

Et av de mest inspirerende møtene jeg har hatt det siste året, var med Rolls-Royce i Bergen, som la fram hvilke teknologiske muligheter man har for å forbedre teknologien på skip slik at NO_x-utslippene reduseres drastisk. De sa at ved bare å endre kjølesystemet på en båt ville man kunne redusere NO_x-utslippene med 40 pst – og ytterligere 30 pst., tror jeg det var, ved å få en bedre propell. Det var slik at de lurte på når de ville nå Saddam Hussein-nivå, nemlig passere 100 pst. reduksjon, altså at båten så å si suger opp NO_x fra luften rundt når den går. Dette viser at det er enorme muligheter for teknologiforbedring på dette området.

Denne avgiften og dette systemet er ment å skulle stimulere til utvikling av teknologi i Norge. Det kan i heldige tilfeller være en konkurransefordel for Norge. Uansett er det gunstig for verden at slik teknologi blir utviklet.

Det at det har vært en reduksjon i NO_x-utslippene i Norge over den siste tiårsperioden, skyldes nettopp tek-

nologiforbedring, men den teknologiforbedringen har vi minst del av æren for, for det er teknologiforbedringen i verdens bilindustri som drastisk har redusert NO_x-utslippene fra biler. De områdene hvor teknologien har stått stille inntil nylig, gjelder skip, fiskefartøy og en del industri, men på bilområdet har det vært en helt dramatisk reduksjon i NO_x-utslippene. Jeg tror vi må gi Toyota og en rekke andre mer av æren for det, enn norske vedtak. Men det viser at potensialet er der, og at også vi, gjennom denne avtalen, som jeg håper skal være fornuftig, kan ta del i den teknologitvillingen.

Vi har nå fått en kombinasjon av NO_x-avgift og en kollektiv avtale med alle berørte næringer. Det er en unik avtale, som representerer et nytt og nyskapende virkemiddel i miljøpolitikken.

Næringslivet har med NO_x-fondet fått en mekanisme som sikrer at de billigste tiltakene vil bli gjennomført først. Men jeg er enig med Riksrevisjonen i det som også er blitt antydnet av flere andre her, at vi kan risikere å komme i en situasjon hvor vi ikke makter å innfri forpliktelsene, i henhold til Göteborgprotokollen fra 1. januar 2010, men forhåpentlig så kort tid som mulig etter denne datoen.

Avtalen stiller store krav til næringslivet. Samtidig blir det økonomisk lettere for bedriftene å finansiere tiltakene. Jeg ser på avtalen som en prøvestein på om dette er en vei å gå på andre områder også. Skulle vi på denne måten lykkes med å redusere NO_x-utslippene i henhold til planen, slik jeg håper og tror at vi vil, er dette selvsagt en mekanisme som det vil være interessant å vurdere også for andre miljøområder. Skulle vi ikke lykkes, antar jeg at dette vil bli en engangsaffære. Da må vi prøve andre og mer klassiske økonomiske virkemidler i andre situasjoner. Men jeg håper og tror at vi vil lykkes, både med å redusere NO_x-utslippene og med å utvikle den nødvendige teknologien. Disse oppgavene er selvsagt tett sammenbundne.

Vi ser at også andre land er nysgjerrige på den norske løsningen, noe jeg anser som et tegn på at dette er en positiv løsning, som vekker internasjonal interesse.

Avgiftsfritak på grunnlag av avtalen med næringsorganisasjonene må godkjennes av ESA før dette kan iverksettes. Saken er nå til formell behandling i ESA. Avtalen vil gi de nødvendige utslippsreduksjonene fra de avgiftspliktige kildene og fra prosessindustrien, hvis den virker som den skal. I tillegg venter vi at nye avgasskrav vil gi ytterligere reduksjon i NO_x-utslippene fra veitrafikken. Regjeringen vurderer også hvilke utslippsreduksjoner som kan gjennomføres for andre kilder som faller utenfor avtalen, som f.eks. mindre fartøy, arbeidsmaskiner og oppvarming av boliger og næringsbygg.

Carl I. Hagen var opptatt av faren for konkurransevridning mellom dem som inngår i det norske systemet, og framfor alt fergetrafikken til Danmark og til Tyskland, som ikke blir belastet med NO_x-avgift. Dette er tatt med i en merknad fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti. Konkurransevridning er en bekymring. Vi gjør hva vi kan for å unngå en slik konkurransevridning. Hvor stor den er, skal være usagt. Den vil iallfall gjelde bare en veldig liten del av dem som er omfattet av det norske systemet. Det er selvfølgelig ingen konkurransevridning i

forhold til skipsfarten eller mesteparten av kysttrafikken, men det kan være konkurransevridning i forhold til noen veldig få av dem som blir omfattet.

Det viktigste svaret på dette, i og med at Norge ikke kan diktere andre land, er å arbeide hardt innenfor verdens maritime organisasjon for å få globale systemer ikke bare for NO_x-reduksjon, men selvsagt også for CO₂-reduksjon og reduksjon av andre utslipp. Vi skal allerede neste uke ha et møte i Oslo i verdens maritime organisasjon. Norge la i forrige uke fram synspunkter om dette i CO₂-forhandlingene i Bonn og vil arbeide hardt både innenfor IMO, innenfor FNs klimakonvensjon og på andre områder for å få til globale avtaler for å redusere utslippene fra skipsfart.

Jeg har tidligere erkjent overfor Riksrevisjonen at Norge ville vært i en bedre stilling i arbeidet med å redusere NO_x-utslippene dersom vi hadde hatt mer fortgang i virkemiddelarbeidet. Hadde vi startet tidligere, hadde vi vært bedre stilt. Riksrevisjonens kritikk har vært et viktig incitament til at det nå blir fart på arbeidet.

Per-Kristian Foss (H) [10:38:19]: Jeg er helt enig med statsråden i at det først og fremst er ved teknologiforbedring på dette området at NO_x-utslippene kan reduseres. Jeg skal ikke gå inn i drøftelsen av hvor lang tid det har tatt å få denne avtalen på plass med næringsorganisasjonene, og hvor klokt det var å ha en avgift alene som et førsteutspill. Der vil jeg egentlig bare vise til Lars Peder Brekks innlegg, som har problematisert dette på en også for meg dekkende måte.

Men på ett område er Norge faktisk i den situasjon at vi påvirker teknologitvillingen direkte. Det er i petroleumssektoren, hvor det er departementet som godkjenner den teknologi som skal brukes på hvert enkelt felt. Plan for utbygging og drift av hvert enkelt felt må jo forelegges departementet og direktoratet, som godkjenner om man kan bruke turbiner med lavt NO_x-utslipp, eller om man kan bruke turbiner med høyere utslipp av NO_x.

Mitt spørsmål til statsråden er egentlig mer direkte: Hvorfor fortsetter man å godkjenne turbiner med høyt NO_x-utslipp på områder der det fins tilgjengelig teknologi, og der det er mulig med en godkjenning fra norske myndigheter til å gjøre det direkte? Kostnadsspørsmålet i dette tilfellet ligger først og fremst hos staten, for fradragsretten her er så høy at det i praksis er staten som betaler kostnadene.

Statsråd Erik Solheim [10:39:59]: Med hensyn til spørsmålet om avgift, eller trussel om avgift, versus avtale tror jeg ikke vi skal se bort fra effekten av Al Capones velkjente ord om at man kommer lenger med et vennlig ord og en pistol enn med et vennlig ord alene. Det kan vel hende at trusselen om avgift har gjort det lettere å forhandle fram den avtalen som vi nå har fått, enn det ville vært å gjøre det så å si helt på bar bakke. Det er kanskje også en av grunnene til at vi har fått til en slik avtale, mens det Bondevik-regjeringen etterlot seg, var løst snakk på dette området. Nå er avtalen der, og vi skal gjøre hva vi kan for å få den til å virke.

Jeg er ikke kjent med detaljene i det spørsmålet Per-

Kristian Foss reiser, men jeg skal definitivt ta det med meg tilbake og se på hva vi kan gjøre for å få en raske innfasing av mer miljøvennlig teknologi i oljenæringen når det gjelder NO_x.

Generelt er miljøteknologi spesielt på den måten at det er en nesten utelukkende politisk drevet teknologi i verden. Den utvikles i privat sektor, i private bedrifter og forskningsinstitusjoner, men det er når det offentlige setter rammene og driver den fram, at den kommer. Veldig lite miljøteknologi har blitt drevet fram av rene kommersielle hensyn, slik som det er på de aller fleste andre områder, hvor det er privat sektor i seg selv som driver teknologien videre.

Når det offentlige – særlig de avanserte markedene, og Japan er et fremragende eksempel på det, California er et annet – setter tøffe rammer for hva industrien kan gjøre, er det ganske ufattelig hvilken skaperevne det fins i det private næringsliv for å få teknologien på plass. Det å ha en tøff og streng regulering av oljevirkksomheten er noe av det aller viktigste Norge kan gjøre for å få rask teknologiutvikling, for det er et av de få områdene hvor teknologiutvikling i Norge vil ha globale dimensjoner.

Uten å være veldig spesifikk når det gjelder det spørsmålet Per-Kristian Foss stiller, er jeg generelt utrolig enig. Vi må stille veldig strenge regler overfor oljevirkksomheten for at de skal drive fram ny teknologi på dette området.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.

(Votering, se side 3749)

Sak nr. 3 [10:42:14]

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse om IKT i sykehus og elektronisk samhandling i helsetjenesten (Innst. S. nr. 291 (2007-2008), jf. Dokument nr. 3:7 (2007-2008))

Lars Peder Brekk (Sp) [10:42:53] (ordfører for saken): Bakgrunnen for undersøkelsen er at IKT har vært et viktig virkemiddel til økt effektivitet og bedre samhandling i helsetjenesten, og at det har vært nasjonale satsinger på IKT i helsesektoren siden 1997.

Senest i Budsjett-innst. S. nr. 11 for 2007–2008 uttalte helse- og omsorgskomiteen at den teknologiske utviklingen gir store muligheter for å understøtte helhet og samhandling i helse- og sosialtjenesten, og at IKT er et viktig virkemiddel for kvalitetsforbedring og økt sikkerhet i tjenesten.

Man antar at en gjennomgående og helhetlig innføring av elektronisk pasientjournal, EPJ, vil ha det største gevinstpotensialet av alle IKT-satsinger i helse- og sosialsektoren. Pasientjournalen er kjernen i helsetjenestens informasjonsbehandling, og det er forventet at innføring og bruk av dette vil bidra til både kvalitetsforbedringer og mer effektiv ressursutnyttelse i helseforetakene. En vesentlig del av den elektroniske samhandlingen i helsetjenesten skjer i form av elektronisk meldingsutveksling,

som innebærer at informasjon utveksles mellom ulike journalsystemer.

Målet med Riksrevisjonens undersøkelse har vært å belyse bruken av IKT som virkemiddel til bedre samhandling og mer effektiv ressursutnyttelse i helsetjenesten.

Komiteen mener det er kritikkverdig at til tross for ti år med nasjonale satsinger på IKT i helsesektoren er fortsatt store deler av informasjonsflyten i helsetjenesten papirbasert. Selv om det er fokusert på den elektroniske samhandlingen mellom nivåene og mellom helsepersonell, mener komiteen at riksrevisjonsrapporten underbygger at Helse- og omsorgsdepartementet ikke har klart å ivareta sitt ansvar for å følge opp de nasjonale IKT-satsingene fullt ut. Norsk helsevesen står med ett ben i den papirbaserte verden og ett ben i den elektroniske verden, noe som medfører doble rutiner og merarbeid mange steder.

Komiteen viser til at Riksrevisjonens funn avdekker mangelfull utnyttelse av elektroniske pasientjournaler, EPJ, i helseforetakene. Innføring av EPJ er en forutsetning for elektronisk samhandling, både innenfor spesialisthelsetjenesten og mellom helseforetak og allmennleger. Mens allmennlegene har brukt EPJ i flere år, pågår det i helseforetakene en gradvis overgang fra papirjournal til elektronisk journal.

Komiteen viser videre til at Riksrevisjonens funn avdekker at målene for elektronisk meldingsutveksling ikke er nådd. Henvising og epikrise er de viktigste meldingstypene i samhandlingen mellom primær- og spesialisthelsetjenesten. Komiteen mener det er viktig at pasientinformasjonen utveksles på en rask og sikker måte – både for å sikre god oppfølging av pasientene og for å sikre en effektiv ressursutnyttelse i helsetjenesten.

Komiteen viser videre til at Riksrevisjonens funn avdekker at det er behov for en sterkere nasjonal styring. Organiseringen av helsetjenesten er kompleks, med mange enheter og mange beslutningsnivåer, og nasjonal styring og koordinering er nødvendig for å sikre at IKT blir tatt i bruk som et effektivt virkemiddel for å realisere helsepolitiske mål.

Et godt samarbeid mellom de ulike delene av helsetjenesten er viktig for å sikre pasientene god behandling, pleie og oppfølging. Komiteen viser til at Riksrevisjonen mener at IKT i for liten grad er tatt i bruk som et virkemiddel for å bedre samhandlingen mellom sykehus og kommunale pleie- og omsorgstjenester og mellom sykehusene og allmennlegene. Komiteen er kjent med at pleie- og omsorgssektoren står for hoveddelen av kommunikasjonen med sykehusene ved inn- og utskrivning av pasienter, og at Riksrevisjonen har reist spørsmål ved om virkemidler som kan fremme elektronisk samhandling mellom kommuner og sykehus, i tilstrekkelig grad er tatt i bruk. Komiteen mener det er nødvendig å ta i bruk flere virkemidler, slik at målene om elektronisk samhandling mellom sykehus, kommuner og allmennleger kan realiseres. Komiteen mener også at Helse- og omsorgsdepartementet må ta et aktivt ansvar gjennom finansieringssystemet for å sikre dette arbeidets framdrift og standardiserte løsninger – ikke minst.

Komiteen er opptatt av at Helse- og omsorgsdeparte-

mentet har et særskilt ansvar for å sørge for bedre samhandling, noe som må bety tydeligere føringer for at sykehusene tar i bruk mer IKT og legger til rette for enda mer bruk av elektronisk samhandling med kommunene.

Til slutt vil komiteen framheve at hensynet til personvernet også må ivaretas når nye IKT-baserte løsninger tas i bruk. Helseopplysninger er i sin natur av svært sensitiv og privat karakter, noe som tilsier at hensynet til personvernet må veie tungt i sammenheng med formidling av slik informasjon.

Jeg vil med dette be om at Dokument nr. 3:7 for 2007-2008 – Riksrevisjonens undersøkelse om IKT i sykehus og elektronisk samhandling i helsetjenesten – vedlegges protokollen.

Svein Roald Hansen (A) [10:47:54]: For 13–14 år siden hadde jeg gleden av å starte opp arbeidet med et visjonsdokument om IKT for Regjeringen. Det trakk opp visjonene for hvordan informasjonsteknologien kunne tas i bruk på en måte som ville endre våre arbeidsmåter innen mange sektorer. I dokumentet om en IKT-politikk for Norge, som vi kalte Den norske IT-veien, Bit for Bit, pekte vi f.eks. på hvordan Internett ville endre reiselivsbransjen. I dag er dette blitt en realitet. Vi trakk også opp visjonene for hvordan helsevesenet ville endres. De perspektivene som ble trukket opp, var:

«Informasjonsteknologien kan gi bedre samarbeid mellom generalist og spesialist, mellom lokalsykehus og spesialsykehus. Gjennom regionale og nasjonale helsenettverk kan medisinsk spisskompetanse utnyttes av flere, uavhengig av avstander.»

IKT skulle ikke bare effektivisere virksomheten på det enkelte sykehus, men skulle endre arbeidsmåtene og lenke de ulike leddene sammen, slik at vi fikk mer effektivitet og bedre kvalitet.

IKT har bestemt endret hverdagen i helsevesenet, bl.a. ved at Internett har gitt pasientene lettere tilgang til medisinsk kunnskap. Derfor møter helsevesenet i dag pasienter som er bedre informert enn før, både om egen sykdom og om nye muligheter for helbredelse, uansett hvor i verden disse mulighetene finnes.

Men som Riksrevisjonens rapport viser, og som saksordføreren har redegjort for, er det fortsatt langt igjen til man har lykkes i å utnytte de muligheter IKT byr på for å effektivisere aktørene – og effektivisere på tvers av aktørene.

Vi vet fra kontorhverdagen at visjonen om det papirløse samfunn synes lenger unna jo flere datamaskiner vi får, men det at man fortsatt fører både elektronisk journal og papirjournal, er i hvert fall ingen effektivisering av hverdagen på norske sykehus.

Vi kan ofte være for optimistiske i forhold til hvor mye IKT kan forenkle arbeidet vårt, og eksemplene på at omfattende dataløsninger fort blir både mer tidkrevende og dyrere å få i drift, er mange. Men jeg håper Riksrevisjonens rapport fører til et sterkere blikk på hvordan IKT utnyttes i helsevesenet, for det er fortsatt, slik vi hadde visjoner om for 13 år siden, store muligheter for bedre tjenester, bedre samspill mellom aktørene og bedre kvalitet på tjeneste-

ne dersom dette verktøyet tas i bruk fullt ut, ikke som en duplikator, men som en erstatning for manuelle verktøy.

Ti år med handlingsplaner har altså ikke gitt tilstrekkelige resultater, og sterkere nasjonal styring er sikkert viktig. Men dette er kanskje også en indikasjon på at vi ikke får fullt gjennomslag for å utnytte de mulighetene IKT byr på, før de på bakken, altså de som gjør jobben i sykehusene, selv griper mulighetene og ser hvilke lettelser det kan gi i en travel hverdag.

Statsråd Sylvia Brustad [10:51:04]: Jeg har merket meg Riksrevisjonens påpeking og, sjølsagt, innstillinga fra komiteen. Jeg vil også si at jeg slett ikke er fornøyd med at det har gått så seint med å etablere elektronisk samhandling mellom alle aktører i helse- og omsorgssektoren. Mål og visjoner som det har vært enighet om i sektoren i mer enn ti år, slik flere av talerne allerede har påpekt, er ikke blitt gjennomført fullt ut. Det er likevel viktig å understreke at vi har fått til mye siden den første strategien så dagens lys, i 1997, men jeg vil også legge til: Det skulle bare mangle! Norsk Helsenett er etablert som en sikker elektronisk motorvei for effektiv kommunikasjon mellom de aktører som er tilknyttet dette nettet, og vi har utviklet standarder for samhandling.

Vi ser nå heldigvis at antallet brukere og antallet forsendelser på helsenettet øker. Per i dag er det 90 pst. av fastlegene, 70 pst. av fastlegekontorene og 27 pst. av kommunene som er knyttet til dette nettet.

I ettertid kan vi kanskje si at målet om å få til elektronisk samhandling i stor skala og på forholdsvis kort tid kanskje har vært noe ambisiøst. Først når en skulle iverksette de konkrete nasjonale utviklingsprosjektene, innså en at prosjektene var mer komplekse og dermed også mer tid- og kostnadskrevende å gjennomføre enn antatt, ikke minst hva angår de juridiske forhold knyttet til personvern.

Gevinster som kunne ha vært brukt til pasientrettet virksomhet eller omsorgstilbud til den enkelte bruker, er ikke realisert i tilstrekkelig grad. Tvert imot opplever mange at de må forholde seg til både papir og elektroniske pasientsystemer, slik at det blir doble rutiner og merarbeid. Det var slett ikke intensjonen, slik det er sagt fra talerstolen her i dag. Det er sjølsagt alltid lett å være etterpåklok og forklare hvorfor ting har tatt tid. Jeg har ikke tenkt å gjøre det, bare fastslå at jeg ikke er fornøyd, og at jeg vil gjøre det som er mulig for at dette skal gå enda fortere.

Jeg har merket meg at et hovedtema i Riksrevisjonens undersøkelse er innføring og bruk av elektroniske pasientjournaler. Det er sjølve grunnlaget for informasjonsbehandlingen i helse- og omsorgstjenesten. En elektronisk pasientjournal – EPJ – består av en rekke IKT-systemer som, som kjent, inneholder pasientinformasjon. Helseforetakene har til dels ulike programvarer og flere ulike pasientjournalssystemer. Det fører til tekniske hindre for utveksling av pasientinformasjon i helseforetakene, mellom helseforetakene og mellom helseforetak og andre aktører. EPJ-systemene kan til en viss grad tilpasses og endres i noen helseforetak, men i andre helseforetak er systemene så foreldet at de må skiftes helt ut. Kostnadene ved utskifting og tilpassing er store, og det tar dessverre for lang tid.

Det pågår nå et stort arbeid med samordning og innføring av nye EPJ-systemer i flere helseforetak. De nye systemene vil også i større grad ivareta personvernet, slik vi også opplever at komiteen er opptatt av.

I den nye nasjonale strategien for elektronisk samhandling i helse- og omsorgssektoren, Samspill 2008–2013, lanserer vi et nasjonalt løft for å få fortgang i den elektroniske meningsutvekslingen over helsenettet. Dette skjer sjølsagt i nært samarbeid med de regionale helseforetakene, og vil i første omgang prioritere samhandlinga mellom leger og helseforetak fordi det her finnes standardiserte løsninger som raskt kan tas i bruk. Det skal settes i gang flere regionale prosjekter for å få på plass elektronisk formidling av basismeldinger som epikriser, laboratoriesvar og meldinger til pleie- og omsorgssektoren.

Jeg vil også nevne at arbeidet med elektroniske resepter er godt i gang og er beregnet gjennomført i 2011. Innføring av elektroniske resepter skal bidra til å bedre befolkningas helse gjennom riktig bruk av legemidler, både medisinsk og økonomisk. Det skal bidra til modernisering av legemiddelforvaltninga, slik at samfunnets ressurser kan brukes mer effektivt enn det som er tilfellet i dag.

Jevnt over i kommunene er det dessverre ganske langt igjen før teknologien kan tas fullt ut i bruk og gi de ønskede effektiviseringsgevinster. Det skyldes at det til dels er store variasjoner i hvor langt den enkelte kommune har kommet i arbeidet med elektronisk samhandling. I mange kommuner må det gjøres betydelig mer arbeid før en er klar til å samhandle med andre. I forrige strategiperiode ble det etablert et kommuneprogram. Dette var for å gi kommunene et felles kunnskapsgrunnlag og bidra til god kommunikasjon mellom de ulike løsningene, og mellom disse og helseforetak og fastleger. Det er utviklet rutiner for å ivareta samhandlingsbehovet i helse- og omsorgssektoren og ulike standarder for kommunikasjon mellom helse- og omsorgstjenester, allmennleger og sjukehus. I løpet av det året vi er inne i, skal 50 nye samspillskommuner bli med, og de skal få støtte i dette arbeidet. Vi har også inngått en nasjonal rammeavtale med Kommunenes Sentralforbund som også er et viktig verktøy for i større grad å ta i bruk elektroniske løsninger og for å påvirke utviklinga i den kommunale pleie- og omsorgssektoren.

Videre utvikling i helsesektoren vil kreve innsats på flere områder, bl.a. gjennom enda sterkere nasjonal styring. Departementet har, som kjent, styringsrett overfor egne virksomheter og foretak, men ikke overfor kommuner og private aktører. Det gjør dette bildet enda mer komplekst. I foretaksmøtet har jeg stilt krav om standardisering, utvikling av tjenester til bruk i helsenettet og deltagelse i det nasjonale meldingsløftet. Videre utvikling i kommunal og privat sektor må gjøres ved lov, forskrifter, forhandlinger, avtaler eller incentiver. Det jobber vi med. Mye av arbeidet innenfor dette området vil fortsatt basere seg på frivillighet og forpliktende avtaler, men vi er beredte til å styre enda sterkere der det er nødvendig for å få dette enda raskere på plass.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 3750)

Sak nr. 4 [10:57:44]

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av tilbudet til de vanskeligstilte på boligmarkedet (Innst. S. nr. 288 (2007-2008), jf. Dokument nr. 3:8 (2007-2008))

Ivar Skulstad (A) [10:57:44] (ordfører for saken): Stortinget skal i dag behandle Innst. S. nr. 288 for 2007-2008, Riksrevisjonens undersøkelse av tilbudet til de vanskeligstilte på boligmarkedet. I stor grad står det en samlet komite bak innstillingen. Men Fremskrittspartiet og Høyre har sammen og hver for seg særmerknader som gjentar partienes politikk på saker som tidligere er sendt Stortinget. Hvis det skulle være nødvendig, regner jeg med at de redegjør nærmere for dette selv.

Det er bred enighet i Stortinget om å føre en boligpolitikk som gir alle en sjanse til å få egen bolig, selv om det kan være noe ulikt syn på hva slags virkemidler som skal benyttes. Retten til en rimelig levestandard, bl.a. retten til et tilfredsstillende sted å bo, er omhandlet i FN-konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter. Menneskerettighetene generelt, og dermed også retten til en rimelig levestandard, er gitt grunnlovsværn i Grunnloven § 110 c om at statlige myndigheter skal respektere og sikre menneskerettighetene.

I Norge eier 77 pst. av husholdningene sin egen bolig, enten som selveier eller som andelseier. Vanskeligstilte på boligmarkedet er en sammensatt gruppe. Den omfatter både personer som har behov for tett oppfølging for å klare å bo, og personer som hovedsakelig har økonomiske utfordringer knyttet til boligmarkedet. De mest sentrale individrettede boligsosiale virkemidlene er startlån, boligtilskudd, bostøtte og kommunal bolig. I tillegg til de statlige individrettede virkemidlene bevilger kommunene midler over sine budsjetter til de vanskeligstilte på boligmarkedet. Flere kommuner har også egen bostøtteordning.

Hvis man ser nærmere på undersøkelsen, viser den at altfor mange faller utenfor støtteordningene, og at streng behovsprøving gjør at f.eks. kommunal bolig i realiteten ikke er et tilgjengelig virkemiddel. For å få startlån er det avgjørende at man har betjeningsevne. Kravene som stilles for å få bostøtte, er strenge, og det er kun de vanskeligstilte med lavest inntekt som får støtte. Riksrevisjonens undersøkelse tyder også på at det er store forskjeller mellom kommunene når det gjelder tilbud som gis.

I 2007 utgjorde de individrettede statlige boligøkonomiske virkemidlene alene 6,3 milliarder kr. I tillegg har kommunene betydelige utgifter knyttet til de vanskeligstilte på boligmarkedet. En samlet komite mener at det er viktig at de ulike virkemidlene kan ses i sammenheng.

Det er kommunenes ansvar å skaffe boliger til vanskeligstilte innenfor de generelle statlige rammevilkårene. Kommunene må derfor prioritere boligsosialt arbeid i forhold til andre oppgaver. Måten man organiserer dette arbeidet på, vil sikkert variere alt etter lokale utfordringer og behov. Måloppnåelsen påvirkes i sterk grad av at det er manglende koordinering når det gjelder de boligsosiale virkemidlene på kommunalt nivå.

Det er uheldig at kommunal bolig som et sentralt virkemiddel for store grupper vanskeligstilte i så liten grad kobles opp mot de øvrige virkemidlene. Det er også uheldig og noe irriterende at hele 41 pst. av kommunene i undersøkelsen praktiserer en saksbehandling som bryter med forvaltningslovens krav til enkeltvedtak.

Bostøtten, som er en regelstyrt ordning, er innrettet slik at mange vanskeligstilte faller utenfor ordningen. Dette skyldes både økonomiske grenser og at enkelte typer husstander ikke omfattes av ordningen. Personer uten barn, med lav inntekt, og som ikke mottar visse trygder eller stønader, vil f.eks. ikke kunne få bostøtte. En stor del av sosialhjelpen går til boligformål. Det er også en del kommuner som har etablert egne kommunale bostøtteordninger. Dette kan være en indikasjon på at kommunene ser grupper som faller utenfor den statlige bostøtteordningen.

Komiteen har merket seg at det er en risiko for at de statlige og kommunale boligsosiale virkemidlene ikke når hele målgruppen av vanskeligstilte, og at noen vanskeligstilte faller utenfor alle ordningene. Regelverket på området er komplisert og omfattende, og det stilles krav til stor grad av samordning mellom flere sektorer og flere forvaltningsnivåer.

Det er store forskjeller når det gjelder hvordan kommunene organiserer det boligsosiale arbeidet, men sosialkontor og teknisk etat er de etatene som er tillagt mest ansvar. Noen av de største kommunene bruker kommunalt foretak til oppgaver knyttet til kommunale boliger. Implementeringen av NAV-reformen aktualiserer organiseringen av det boligsosiale arbeidet. Dette gjelder særlig tildeling av midlertidige boliger, men det er nå trolig at svært mange kommuner vurderer at NAV skal håndtere individrettede virkemidler og tjenester som bostøtte, startlån og boligtilskudd. Bruk av NAV-kontor kan også bidra til å øke brukervennligheten for den enkelte.

Uansett hvordan man organiserer det praktiske arbeidet, vil systematisk jobbing med den boligsosiale handlingsplanen og nødvendig fagkompetanse bety svært mye for hvordan man lykkes med dette viktige arbeidet.

Boligsosiale virkemidler som er godt samordnet, er en forutsetning for at virkemidlene skal kunne bidra til å nå målene på området på en effektiv måte. Jeg støtter Riksrevisjonens vurdering av at utfordringene på området ikke bare kan avgrenses til et spørsmål om økonomiske rammer. I departementets videre arbeid vil det trolig derfor være nødvendig å sikre at brukerne møter et samordnet virkemiddelapparat hvor også kommunale boliger inngår. Jeg regner med at statsråden bl.a. vil berøre dette i sitt innlegg.

Komiteen råår Stortinget til å gjøre vedtak om at Dokument nr. 3:8 for 2007-2008 vedlegges protokollen.

Ib Thomsen (FrP) [11:04:35]: Det viser seg at en del vanskeligstilte på boligmarkedet ikke omfattes av eller får tilgang til de boligsosiale virkemidlene, og disse får dermed ikke den hjelpen de trenger.

For å få startlån er det avgjørende at man har be-

tenningsevne, noe svært mange vanskeligstilte ikke har. 70 pst. av alle avslag på startlån skyldes manglende betalingsevne. Hvilke inntekter kommunene legger til grunn når de vurderer betjeningssevnen, blir derfor veldig sentralt for store grupper av vanskeligstilte. Det er store forskjeller når det gjelder hva som regnes inn i beregningsgrunnlaget. I tillegg går det fram av undersøkelsen at mange startlån ikke blir realisert fordi personer som har fått tildelt startlån, ikke er i stand til å finne seg en bolig, og lånet blir derfor ikke utbetalt.

Bostøtten, som er en regelstyrt ordning, er innrettet slik at mange vanskeligstilte faller utenfor denne ordningen. Dette skyldes både økonomiske grenser og at enkelte typer husstander ikke omfattes av ordningen.

Undersøkelsen viser også at det er mange vanskeligstilte som venter lenge på å få tildelt kommunal bolig. Problemet er størst i de store kommunene. 74 pst. av de store kommunene oppgir at det er vanlig å vente i opp til ett år. De som har stått lengst på venteliste, har i snitt ventet i tre år. Mange bor lenge i kommunale boliger.

Undersøkelsen viser at koordineringen av de boligsosiale virkemidlene ikke fungerer godt nok på kommunalt nivå. Mange kommuner regner ikke bostøtte med i inntektsgrunnlaget ved søknad om startlån, noe som betyr at det varierer i hvilken grad bostøtteordningen virker sammen med startlånet. I tillegg svarer nesten halvparten av kommunene at de ikke vurderer om startlån kan være et bedre virkemiddel for dem som bor i en kommunal bolig, eller som søker om kommunal bolig. Dette problemet er størst i de små kommunene. Her er det hele 68 pst. som oppgir at de sjelden eller aldri foretar en slik vurdering.

Undersøkelsen tyder på at kommunal bolig er det virkemiddelet som i minst grad ses i sammenheng med de øvrige virkemidlene i kommunene. Undersøkelsen viser også at staten ikke har den nødvendige kunnskapen når det gjelder i hvilken grad virkemidlene skal ses i sammenheng.

For å sikre god koordinering av virkemidlene på kommunalt nivå jobber Husbanken hovedsakelig med kompetanseheving i form av informasjonsmøter og veiledning. For å sikre at virkemidlene blir sett i sammenheng, har Husbanken et ansvar for å tilrettelegge, være pådriver og å bygge kompetanse. På bakgrunn av undersøkelsen synes det ikke som om Husbankens kompetansehevende arbeid på dette området har hatt tilstrekkelig effekt.

Fremskrittspartiet ønsker økt kommunalt handlingsrom i boligpolitikken og mener bostøtte er mer hensiktsmessig enn investeringsstøtte, fordi husleien den enkelte betaler, ikke nødvendigvis reflekterer subsidiene. Det er heller ikke noe mål i seg selv at kommunene skal eie utleieboliger. Tvert imot kan en omlegging fra investeringsstøtte til direkte bostøtte gjøre det mulig å frigjøre kommunale utleieboliger til eierboliger. Det innebærer at kommuner kan overføre en kommunalt eid borettslagsandel til den som leier den tilhørende borettslagsboligen, uten at forkjøpsretten kan gjøres gjeldende.

Jeg vil påpeke at Fremskrittspartiet når det gjelder det

siste i denne saken, gikk ett skritt lenger enn de andre partiene og fremmet forslag om å fjerne hele ordningen med forkjøpsrett ved omsetning av boliger og leiligheter.

Jeg vil vise til at dagens høye boligpriser i stor grad kan skyldes barrierer mot nybygging i kommunene, og da særlig mangel på utbyggbare tomter som følge av negative statlige og kommunale vedtak, og kunstige begrensninger når det gjelder bruk av eksisterende tomter.

Ved å legge til rette for økt nybygging, og derved også for lavere priser, ville man gjort det lettere for bostedsløse å etablere seg på boligmarkedet, og de nevnte barrierene kunne reduseres uten at man behøvde å bevilge mer penger over statsbudsjettet.

Kommunal- og regionaldepartementet innførte endringer i teknisk forskrift til plan- og bygningsloven og forskrift om saksbehandling og kontroll fra 1. januar 2007.

Jeg vil uttrykke skepsis til endringer som kan bidra til økte byggekostnader, da ytterligere barrierer mot nybygging vil føre til et mindre dynamisk boligmarked. Kommunal- og regionalministeren sier, på spørsmål fra Fremskrittspartiet, på den ene siden at Regjeringen vil bygge boliger til bostedsløse, og på den andre siden at man har innført byggeforskrifter som gjør det 15 pst. dyrere å bygge nytt.

Fremskrittspartiet ønsker en sunn balanse mellom tilbud og etterspørsel i markedet, og vil poengtere at et marked ikke kan betraktes som fritt hvis det er rigide barrierer mot etablering av ny kapasitet på tilbudssiden av markedet.

I Norge er det viktig at folk skal kunne eie sin egen bolig.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:10:44]: Regjeringa har som mål at alle skal kunna bu trygt og godt. Det er for mange vanskelegstilte som i dag ikkje får den hjelpa dei treng. Det er ikkje verdig. Kanskje er det største bustadsosiale problemet manglande engasjement, ikkje spesielt frå politikarar, men frå samfunnet som ein heilskap. Dei fleste har nok med sine egne karnapp og paviljongar, med sine egne nyinvesteringar.

Den undersøkinga som Riksrevisjonen no har gjort, viser fleire viktige og alvorlege utfordringar. Dei skal eg følgja opp i tur og orden i mitt vidare arbeid på det bustadsosiale politikkfeltet.

Ei viktig sak som Riksrevisjonen påpeiker, er at saksbehandlinga i kommunane sviktar. Bustadtregande har krav på respekt og verdigheit, på same måten som andre som vender seg til kommunen, og på skriftlege svar med tanke på ventelister og vedtak. Dette er noko som skal følgjast opp. Eg har allereie teke det opp på ein konferanse, der folk som arbeider i bustadadministrasjonen i mange kommunar, var samla. Eg kjem til å følgja det ytterlegare opp i brev til kommunane, og departementet inviterer til ein konferanse til hausten, der vi skal ta opp både den sida og bustadpolitiske utfordringar i ein større samanheng.

Så: Lat meg understreka at Husbanken er det viktigaste bustadsosiale verktøyet staten har. På få år har dei gått frå å vera ein lånebank til å bli eit kompetansesenter for kommunane. Denne endringsprosessen har skjedd i den same perioden som undersøkinga til Riksrevisjonen. Husbanken

har høg kompetanse når det gjeld bustadsosiale problemstillingar. Husbanken har regionkontor som arbeider nær kommunane, og kan på den måten tilpassa arbeidet til lokale variasjonar. Husbanken tilbyr tilskot til utvikling, til kompetanseheving og, ikkje minst, til investeringar. Husbanken har òg ei viktig rolle som koordinator – leggja til rette for både kompetanseheving og erfaringsutveksling. Alle aktørar innafor det bustadsosiale feltet kan dra nytte av dei tilboda som Husbanken gjev.

Husbanken skal vera ein pådrivar for kommunane i det bustadsosiale arbeidet. 250 kommunar har til no fått tilskot til å utarbeida bustadsosiale handlingsplanar. Husbanken gav i 2007 tilskot til 16 pst. fleire utleigebustader enn året før – 850 bustader totalt – og Husbanken er ein viktig støttespelar for kommunane som deltok i «Prosjekt bostedsløse».

Vi gav NIBR eit oppdrag i haust om å sjå på korleis dei verkemidla vi har på dette feltet, fungerer saman. NIBR-rapporten er heilt tydeleg på at bustøtte, butilskot og startlån ikkje fungerer godt nok saman. Det er heilt openbert i same retning som det Riksrevisjonen gjev uttrykk for. Det er altså då utfordringar som vi er heilt nøydde til å ta på alvor. Eg må seie at eg har kjent ansvaret for ein meir sosial bustadpolitikk frå fyrste dag i departementet. Regjeringa arbeider for ei betre bustøtte. Fleire må inn i ordninga – den må bli betre, særleg for barnefamiliar, men òg for einslege. Dette kjem vi tilbake til Stortinget med. Vi har eit nærare samarbeid med KS. Vi skal altså ha denne felles konferansen i oktober, men vi har òg ein eigen avtale som seier at kommunane skal forsterka sitt arbeid på det bustadsosiale feltet.

Så får vi no straks evaluert strategien som heiter «På vei til egen bolig». Stortinget vil bli orientert om resultatet frå evalueringa i samband med statsbudsjettet for 2009. I år får vi òg gjennomført ei ny kartlegging av bustadlause. Ho vil visa korleis ein har lukkast så langt i det arbeidet som er gjort. Ho vil òg visa kva ein må ta tak i vidare.

Så vil eg gjerne seia at Regjeringa har gjort noko i denne perioden som heilt openbert er forbetringar, f.eks. månadlege utbetalingar av bustøtte. Det betyr fleire raskare inn, og òg raskare ut igjen, for dei som skal ut av ordninga. Vi har opna for bustøtte òg til grupper av dei som leiger privat, og no sist, i revidert budsjett, fremja forslag om auka butilskot, frå 20 pst. til 40 pst., til nokre spesielle prosjekt der den som skal bu, treng oppfølging.

Så tok dei raud-grøne partia i Stortinget initiativ i samband med årets statsbudsjett til ein kraftig auke av kompetansetilskotet, noko som gjev høve til endå fleire prosjekt overfor enkeltmenneske som er på veg ut frå fengsel eller rusbehandling.

Eg konkluderer med at vi er på rett veg, men at rapporten frå Riksrevisjonen blir eit viktig dokument i vårt vidare arbeid for å sikra i praksis at alle kan bu trygt og godt.

Svein Roald Hansen (A) [11:17:54]: Det var innlegget fra Fremskrittspartiets Ib Thomsen som fikk meg til å ta ordet, fordi man gir inntrykk av at man ønsker å løse problemene for dem som har vanskeligheter med å komme

inn på boligmarkedet – altså de som sliter økonomisk med å kunne eie egen bolig.

En av de store verdiene, tror jeg, i det norske boligmarkedet er at vi har en så høy eierandel. Det har ført til at det er gjennom bolig det norske folk i all hovedsak gjør sin sparing. Og det at man har utviklet mekanismer gjennom Husbanken og på andre måter, har gjort at det store, store flertallet eier sin egen bolig, og at alle får muligheten til å dele, så å si, den sparegrisen. Det gir en rettferdighet og en mulighet.

Så når Fremskrittspartiet tar til orde for å flytte subsidiene over fra investeringshjelp til bostøtte, slik at man kan utvikle et større leiemarked, vil det forrykke den balansen. Det vil være utleieren, den som eier utleieboligen, som vil få sparegevinsten gjennom prisstigning og kostnadsvekst, og ikke den som leier. Den som leier, betaler altså de løpende utgiftene, men sitter ikke igjen med noe av verdistigningen eller noe sparing. Det er en overflytting av midler fra leietaker til eier, som da er en annen. Det vil selvsagt være investorer som tjener på det systemet. Fremskrittspartiet pakker inn en overføring av verdier fra dem som bor, til dem som eier, i en sosialpolitisk innpakning som ikke vil være holdbar.

Den andre merknaden de har, som ble utdypet i innlegget, er at hvis vi bare får bort alle de håpløse restriksjonene så vi kan få bygd flere boliger, så vil prisene synke. Det er sikkert riktig. Hvis vi fikk enda større fart på boligbyggingen – det er jo ikke slik at det bygges få boliger, det er mulig det bremses opp litt nå, men de siste årene har det altså vært bygd mange boliger – hvis den kunne økes ytterligere slik at man fikk et større boligtilbud enn boligetterspørsel, ville det forhåpentligvis føre til at prisene ville synke. Men hvem tenker Fremskrittspartiet skal ta den økonomiske risikoen ved å bygge boliger det kanskje ikke er kjøpere til? Hvem er det som skal gjøre det? For noen må satse pengene sine på å sette opp boliger – som skal stå tomme. Og hvem skal eventuelt betale kostnadene ved de boligene som står tomme? Det synes jeg Fremskrittspartiet burde ha et godt svar på før de kommer og presenterer den type forslag.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 3750)

Sak nr. 5 [11:21:07]

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av forvaltningen og kontrollen av fiskeressursene i Barentshavet og Norskehavet - en parallell revisjon mellom norsk og russisk riksrevisjon (Innst. S. nr. 294 (2007-2008), jf. Dokument nr. 3:2 (2007-2008))

Lars Peder Brekk (Sp) [11:21:39] (ordfører for saken): Det uregistrerte, urapporterte og ulovlige uttaket av fisk i Barentshavet og Norskehavet har vært et sentralt tema for drøftingene i Den blandede norsk-russiske fiskerikommisjon de siste årene. Selv om avtalepartene

så langt ikke har blitt enige når det gjelder omfanget av det uregistrerte og ulovlige uttaket, er norske og russiske fiskerimyndigheter enige om at problemet er alvorlig.

På bakgrunn av dette har Riksrevisjonen og Den russiske føderasjons riksrevisjon gjennomført en parallell revisjon av forvaltningen av fiskeressursene i Barentshavet og Norskehavet. Meg bekjent er dette en nyvinning i revisjonsarbeidet innenfor denne sektoren, som også vil bli fulgt opp overfor andre sektorer i fremtiden.

Målet med undersøkelsen har vært å vurdere måloppnåelsen og effektiviteten av nasjonal oppfølging og gjennomføring av bilaterale avtaler mellom Russland og Norge, og ikke minst vedtak fattet av Den blandede norsk-russiske fiskerikommisjon.

Et forsiktig anslag over totaluttaket av torsk i Barentshavet og Norskehavet viser et overfiske på over 100 000 tonn i 2005. Dette minimumsanslaget innebærer at hver fjerde torsk som tas ut av Barentshavet og Norskehavet, blir tatt utenom fastsatt kvote, noe som understreker denne sakens store betydning. Undersøkelsen viser at russiske fartøy står for en betydelig del av det uregistrerte uttaket. Det ulovlige og uregistrerte fisket gir seg utslag i reduserte nasjonale kvoter, og medfører et dårligere driftsgrunnlag også for den norske fiskeflåten, noe som også er særdeles viktig å ta med.

Situasjonen er alvorlig både av hensyn til rettssikkerhet og av markeds- og omdømmehensyn. Det ulovlige fisket straffer de aktører som driver lovlig, det er ødeleggende for markedet og for næringens omdømme. Vi vet at markedstrender medfører noe økt fokus på bærekraft og lovlig fiske.

Undersøkelsen viser at russiske myndigheter i liten grad har fulgt opp enkelte kommisjonsvedtak, bl.a. i forhold til informasjonsutveksling med norske fiskerimyndigheter om satellittsporing, omlasting og landing i tredjeland. Komiteen beklager at disse sentrale tiltakene for å løse utfordringene med ulovlig fiske og omlasting i Barentshavet og Norskehavet ikke er fulgt opp av russiske myndigheter. Norske myndigheter må derfor i enda sterkere grad enn før tilstrebe bedre samhandling for å få dette på plass. Komiteen mener det er viktig at Norge viderefører og forsterker sin positive rolle som pådriver i denne sammenhengen.

Av undersøkelsen går det videre fram at den norske ressurskontrollen er bredt anlagt og i all hovedsak fungerer etter hensikten. Den norske kvotekontrollen er grunnleggende for ressurskontrollen. Undersøkelsen viser at både Fiskeridirektoratet og salgslagene har bidratt til å styrke kvotekontrollen i løpet av de siste årene. Samtidig viser undersøkelsen at det fortsatt er rom for å styrke kvotekontrollen og bedre avregningen av enkeltkvoter og totalkvoter. Komiteen mener det er viktig med en enhetlig praksis og forvaltning, og at salgslagene har en viktig kontrollfunksjon innenfor norsk fiskeriforvaltning. Komiteen forutsetter at salgslagenes kontroller utover kvotekontrollen avklares, for å sikre lik praksis på området. Det forutsettes ikke minst at alle salgslag følger opp sine kontrollforpliktelser.

Riksrevisjonen påpeker videre at for å sikre bedre kontroll med fangstuttaket nord for 62. breddegrad, skal

utenlandske fartøy melde seg til Kystvakten for kontroll på ett av sju kontrollpunkter ved avslutning av fiske i norsk sone. Denne ordningen gjelder også ved fiske i territorialfarvannet ved Svalbard, men omfatter ikke fiskevernsonen rundt Svalbard. Komiteen har merket seg at Riksrevisjonen stiller spørsmål ved om dette gir svakere kontroll i fiskevernsonen enn i de andre farvannene som er omfattet av ordningen. Komiteen understreker at Fiskeri- og kystdepartementet må sikre at kontrollen i fiskevernsonen rundt Svalbard er like god som i øvrige norske jurisdiksjonsområder.

Norge har vært et foregangsland når det gjelder å utvikle internasjonale bestemmelser for bruk av såkalte administrative sanksjoner mot utenlandske fartøy. Når det gjelder utenlandske fartøy som deltar i ulovlig, urapportert og uregulert fiske, har komiteen merket seg at det har vært begrenset bruk av sanksjoner som nektelse eller tilbakekalling av lisens, eventuelt kombinert med en «svar-tiliste». Komiteen vil understreke at administrative sanksjoner er et viktig virkemiddel norske myndigheter har til rådighet når en flaggstat ikke oppfyller sine flaggstatsforpliktelser, eller når fartøy og foretak deltar i ulovlig eller uregistrert fiske. Komiteen mener således at regelverket må videreutvikles når det gjelder slike sanksjonsmidler.

Riksrevisjonen understreker viktigheten av at de nye norske lovhjemlene blir anvendt i de tilfellene hvor de internasjonale bestemmelsene på området ikke er tilstrekkelige. De nye norske lovhjemlene går lenger enn de internasjonale, slik at det også foreligger adgang til å treffe unilaterale administrative tiltak etter en nasjonal internrettslig vurdering mot utenlandske fartøy. Komiteen støtter Riksrevisjonens synspunkt, at de nye norske hjemlene må anvendes i de tilfeller hvor de internasjonale bestemmelsene på området ikke er tilstrekkelige.

Avslutningsvis vil jeg anbefale komiteens innstilling.

G u n n O l s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Ivar Skulstad (A) [11:27:33]: Jeg slutter meg til den grundige gjennomgangen som saksordføreren hadde i sitt innlegg.

Samarbeidet mellom den norske og russiske riksrevisjonen er en verdifull nyskaping i det norsk-russiske forholdet. Samarbeidet har i første rekke vært konsentrert om forvaltningen av fiskeressurser i Barentshavet. Det er hevet over tvil at samarbeidet og de parallelle revisjonene betyr mye for kampen mot det ulovlige fisket i Barentshavet. Når overfisket i dag viser tendenser til å gå ned, må dette ses i sammenheng med den brede kontaktflaten som er skapt med russiske organer, herunder samarbeidet mellom de to riksrevisjoner – dette som et tillegg til det viktige operative arbeidet som oppsynsmyndighetene og Kystvakten hver dag gjør. Det at begge lands riksrevisorer har engasjert seg aktivt i samarbeidet, bidrar trolig til å holde trykket opp på dette feltet i begge land. Fra russisk side dreier det seg om en instans med stor tyngde og autoritet. Det er også slik på norsk side. Det er derfor god grunn til å berømme Riksrevisjonen for denne innsatsen.

Det er viktig at et slikt samarbeid fortsetter. Memorand-

dumet som ble undertegnet i juni 2007, bør bidra til det. I tillegg til fiskeriene har partene besluttet å utvide samarbeidet til nye områder. En gjennomgang av sider ved atomsikkerhetssamarbeidet står nå for døra. Dette arbeidet ser Arbeiderpartiet fram til med stor interesse.

Ved komiteens besøk i Murmansk ble flere utfordringer omkring ulovlig fiske i Barentshavet drøftet med representanter fra forskjellige russiske myndigheter. I denne forbindelse kom det tydelig fram – og det ble understreket av den russiske møtelederen – at de tilstandene som hersket på russisk side på 1990-tallet, ikke ville komme tilbake. Det var også viktig fra norsk side i det samme møtet å presisere at de norske fiskerne er underlagt like streng kontroll som de russiske, med den forskjellen at de fleste norske kontrolleres når de kommer til havn. Det er derimot viktig å øke omfanget av informasjonsflyten fra norsk side om hvordan kontroller utføres og følges opp, slik at man kan unngå at kontrollregimets arbeid blir feiltolket, med de unødige misforståelser dette kan bidra til.

Barentshavet og Norskehavet har bl.a. store fiskeressurser som må forvaltes på en langsiktig, forsvarlig måte. Forskning, regulering og ressurskontroll er nøkkelbegreper i denne sammenheng. Dette, sammen med begge lands riksrevisjoners samarbeid, vil bli viktige virkemidler i kampen mot ulovlig fiske framover.

Lodve Solholm (FrP) [11:31:02] (leiar for komiteen): Eg viser også til saksordførarens grundige og gode gjennomgang. Som det går fram av innstillinga, er det ein samstemt komite som legg fram denne saka. Eg vil derfor berre kort understreke eit par viktige moment. Det går først og fremst på dette med uregistrert og ulovleg uttak, og det faktum at det er Noreg og Russland som i fellesskap forvaltar fiskebestandane i Barentshavet, viktigeita av at ein då forvaltar ein fornybar ressurs, og at det å drive med ei berekraftig hausting er noko vesentleg.

Vi har i tidlegare tider opplevd at også norske fiskarar har tømt havet for enkelte av bestandane. Vi har i den seinare tida klart å føre ein politikk som har gjort at vi har fått ei berekraftig hausting, som har gjort at bestandane har kome opp igjen. Då er det viktig at dei to landa som her har eit så stort ansvar, samarbeider, slik at vi kan halde fram med å ha denne berekraftige haustinga, og har eit samarbeid og ei samhandling når det gjeld å bevare bestandane. Derfor er det bekymringsfullt at det er så store uregistrerte og ulovlege uttak at nesten kvar femte torsk som blir teken ut, er uregistrert og ulovleg teken ut. Då kan vi kome i den situasjonen at dersom dette held fram, kan vi risikere at dei nasjonale kvotane må setjast ned for at vi i det heile skal kunne ha denne berekraftige utviklinga, slik at vi heile tida kan halde fram med å hauste av denne viktige ressursen som betyr så mykje for så mange, og som er eit matfat for verdas befolkning.

Som elles i samfunnet er det slik at det er dei lovlydige som må lide fordi enkelte ikkje følgjer lova. Derfor er det viktig at Noreg og Russland her samarbeider, og at dei i ei samhandling og samforståing om kor viktig dette er, tek tak i det og slår hardt ned på dei som driv med lovbrøt. Det er viktig å streke under det som komiteen også seier

når det gjeld dette med Kystvaktas moglegheit til å kunne drive ein effektiv kontroll, at vi også får Russland til å vere med på det, og at vi har gjensidig forståing og kanskje også ein gjensidig kontroll av kvarandre. Derfor er det viktig at Kystvakta økonomisk og utstyrmessig blir sett i stand til å ta på seg det store ansvaret som vi trass alt forventar at dei skal ha. Det er bekymringsfullt at Kystvakta faktisk ikkje har vore i stand til å føre ein ressurskontroll på grunn av ein del feilinvesteringar, og at dei kanskje ikkje har ressursar til å drive effektivt og langsiktig arbeid. Så vi håpar komiteens merknad om at Kystvakta bruker dei nødvendige ressursane for å kunne gjennomføre effektiv kontroll av fiskeressursane, blir følgt opp av Regjeringa. På den måten kan vi vere i stand til å ta vare på dei store fiskeressursane som ligg der, dei store fiskeressursane som kan skape aktivitet i heile landet, både i Noreg og i Russland, og hjelpe til med å gi mat til dei som treng det i verda.

Øystein Djupedal (SV) [11:35:13]: La meg bare tillate meg å tilføye noe til saksordførers utmerkede innlegg, som jeg slutter meg til i sin helhet.

Denne revisjonsrapporten, denne parallellrevisjonen, er på mange måter et viktig skritt framover ved at man får revisjon av et så viktig område mellom to stater, som nå både skal behandles i Stortinget og også, etter det vi ble fortalt, skal behandles i Dumaen. Selv om den norske og den russiske revisjonen er uenige på ett punkt, nemlig hvor stort overfisket faktisk er, er det et betydelig skritt framover at man har fått en revisjonsrapport der man i stor grad deler virkelighetsforståelse og i stor grad også understreker alvoret i og konsekvensene av overfiske. Det er et godt skritt framover.

På vår reise til Kirkenes og Murmansk ble vi fortalt at Riksrevisjonen også er i gang med å undertegne en avtale med den russiske revisjonen om nye områder. Etter hva jeg mener å huske, er det atomavfallet på Kolahalvøya som er temaet for den neste felles parallellrevisjonen. Dette er også et viktig område for Norge. Derfor er det viktig at vår riksrevisjon i samarbeid med, i dette tilfellet, den russiske riksrevisjon – men gjerne også andre staters riksrevisjon – tar tak i denne typen problemstillinger som er av felles interesse for, i dette tilfellet, Norge og Russland, men gjerne også for andre land der man har felles interesse.

Det som er viktig å understreke, er at vi som kyststat er helt avhengige av at det finnes et internasjonalt regelverk som etterlevs. Vi har i Norge lange tradisjoner for både å være pådriver og lojale mot internasjonale avtaler vi inngår, og det er viktig.

Gjennom denne rapporten har vi blitt oppmerksom på at så mye som kanskje hver fjerde fisk, som det står i revisjonens rapport – altså hele 100 000 tonn – sannsynligvis er tatt ulovlig i 2005. Det viser med all mulig tydelighet en betydelig økonomisk kriminalitet og ikke minst også en betydelig miljøkriminalitet. For å få bukt med dette er det internasjonale regelverket helt nødvendig. Jeg er glad for at det understrekes at det tar vi tak i. Det har fiskeriministeren forsikret komiteen om i brev.

Det som også er viktig å ta tak i, er at i den grad det internasjonale regelverket ikke er godt nok til å ivareta de nasjonale interesser i Barentshavet, legger man til grunn nasjonal lovgivning, og man håndhever dette strengt. Det betyr at etter mitt skjønn, og etter komiteens enstemmige innstilling, skal vi ikke ha toleranse for kriminalitet på dette feltet. I den grad vi ikke lykkes, skal vi fortsette å jobbe for å få enda bedre internasjonalt regelverk i Barentshavet. Det er viktig å understreke at de lovhjemler som nå er gitt på nasjonalt nivå, håndheves på en slik måte at man er veldig nøye på at alle som bedriver kriminalitet i Barentshavet, vet at det finnes nasjonale hjemler som gjør at vi ikke bare kan straffe norske båter for overfiske, men også andre land og andre staters båter som driver fiske som ikke er i tråd med det som er gjeldende lovverk.

Jeg ønsker at fiskeriministeren i sitt innlegg understreker dette siste poenget, som komiteen enstemmig understreker, og som Riksrevisjonen anbefaler til komiteen, nemlig at de nasjonale hjemlene skal brukes, og at de skal brukes for å ivareta nasjonale interesser.

La meg derfor avslutningsvis si at jeg er veldig glad for og tilfreds med denne rapporten som her foreligger, ikke nødvendigvis fordi konklusjonen er spesiell, men fordi Riksrevisjonen har fått på plass en parallellrevisjon. Vi vet at det skal komme nye rapporter, også det mot Russland. Jeg oppfordrer Riksrevisjonen også til å se på andre felles politikkområder med nabostater, der det kan være nødvendig å gå inn på denne typen felles parallellrevisjon. Det vi ser, er at veldig mange av de politikkområdene Stortinget behandler, er det ikke tilstrekkelig at én stat alene behandler. Disse problemene må håndteres felles. Da er Riksrevisjonens felles påpekning viktig som et verktøy og som et instrument for å gjøre dette bedre for oss også i denne salen.

Ola T. Lånke (KrF) [11:39:55]: Det har vært henvist fra flere talere til saksordfører Lars Peder Brekks grundige gjennomgang, og det kan godt jeg gjøre også. Komiteens syn kommer også klart fram gjennom komiteens enstemmige merknader. Slik sett skulle det kanskje ikke være nødvendig å si så mye. Det er gjerne slik i mange saker der vi ikke er uenige, hvor det ikke foreligger dissenser, at vi ikke forlenger tiden med å ta ordet i utrengsmål. Det er likevel noen saker som er så viktige for nasjonen at vi må ta ordet likevel for å understreke akkurat det. Det er derfor jeg tar ordet.

I denne saken handler det om ivaretagelse og forvaltning av svært viktige ressurser med tanke på fremtiden i det som er blitt betegnet som et spiskammer i alle fall for vårt område av kloden. Norge forvalter noen av verdens mest produktive kyst- og havområder, samtidig som fiskeriet spiller en sentral rolle innenfor norsk økonomi, med stor betydning ikke minst for bosettingen langs kysten.

Derfor er samarbeidet med Russland i denne sammenheng svært vitalt. Det er ikke minst viktig at vi kommer fram til en mest mulig felles forståelse på begge sider når det gjelder disse utfordringene. Derfor er det også grunn til å gi ros til riksrevisjonene, først og fremst vår egen, men

også tilsvarende på den russiske siden, samt til fiskerimyndighetene, for initiativ og anstrengelser for å finne fram til ordninger som kan sikre god kontroll og forvaltning av disse fiskeressursene.

Den parallelle revisjonen av forvaltningen av fiskeressursene i Barentshavet og Norskehavet har vært gjennomført i tråd med FNs havrettskonvensjon og er således et svært viktig skritt i riktig retning.

Vi som fikk være med på komiteens reise til Kirkenes og Murmansk og fikk møte representanter for ulike myndighetsorganer på begge sider, opplevde dette som svært nyttig.

Som understreket i innstillingen, er situasjonen alvorlig både av hensyn til rettsikkerhet og av markeds- og omdømmehensyn. Når noen driver uregistrert og ulovlig fiske, går det ut over dem som driver på lovlig vis. Slik er det. Dette bidrar til å undergrave markedet og setter næringen i et dårlig lys. Det er vist til at markedstrender medfører økt markedsmessig fokusering på bærekraft og ulovlig fiske.

Undersøkelsen viser at det foregår et betydelig uttak av torsk i Barentshavet og Norskehavet utover totalkvotene som er fastsatt i forhandlinger mellom de to land. Norske og russiske myndigheter synes å være enige om at dette er et stort problem, men man er ikke like enige om omfanget av overfisket. Det forklares bl.a. med at det finnes ulike metoder for beregningen av uttaket.

Likevel – når noe sånt som hver fjerde torsk, som også tidligere er nevnt her, som tas ut av Barentshavet og Norskehavet, tas ut ulovlig, skjønner vi at problemet er stort og betydelig, og når russiske fiskefartøyer, ifølge undersøkelser, står for en stor del av det uregistrerte uttaket, skjønner vi noe av utfordringen også. Resultatet av det ulovlige og uregistrerte fisket kan bli reduksjon i de nasjonale kvotene og svekking av driftsgrunnlaget for fiskeflåten.

Så er hensikten med arbeidet i Den blandede norsk-russiske fiskerikommisjon at de vedtak som fattes, skal nedfelles i begge lands regelverk med sikte på at overtredelser skal kunne sanksjoneres. Disse kommisjonsvedtakene på kontrollområdet er i all hovedsak blitt nedfelt i norske lover og regler, og blir nå også fulgt opp og håndhevet som forutsatt.

Det er derfor grunn til sterkt å beklage at russiske myndigheter i liten grad har gjort det samme på viktige områder. Det gjelder særlig informasjonsutveksling med norske fiskerimyndigheter om satellittsporing, omlasting og landing i tredjeland. Det er synd at disse sentrale tiltakene for å løse utfordringene med ulovlig fiske og omlasting ikke er fulgt opp av vårt nabolands myndigheter. Dette må de norske myndighetene arbeide videre med, med tanke på bedre samhandling.

Komiteen har understreket Norges pådriverrolle og at vi viderefører og forsterker denne rollen i denne sammenheng. Riksrevisjonen har i sin rapport pekt på en rekke utfordringer også på norsk side. Norge har allerede kommet langt bl.a. med hensyn til styrking av kvotekontrollen. Undersøkelsen viser imidlertid også at det fortsatt er rom for forbedringer på norsk side. Blant annet gjelder dette en viktig styrking av Kystvakten, som forrige taler også

nevnte, slik at den kan settes enda bedre i stand til å utføre den overvåking og kontrollfunksjon den er satt til i disse områdene. I denne sammenheng viser jeg også videre til komiteens merknader.

Det er grunn til å være tilfreds med at de to riksrevisjonene er blitt enige om å fortsette å følge opp parallellrevisjonen over tre år for å vurdere om resultatene av revisjonen har bidratt til en mer effektiv forvaltning av de felles levende marine ressursene i Barentshavet og Norskehavet, og om revisjonen har bidratt til å løse problemene med ulovlig fiske og omlasting i disse havområdene. Det er all grunn til å ha forventninger knyttet til denne oppfølgingen.

Statsråd Helga Pedersen [11:45:37]: Først vil jeg takke Riksrevisjonen og alle instanser som har bidratt til en omfattende og informativ rapport om forvaltningen av og kontrollen med fiskeressursene i Barentshavet. La meg også rette en takk til kontroll- og konstitusjonskomiteen, som har gjort en meget grundig jobb i behandlingen av denne rapporten. Rapporten er også et veldig viktig bidrag til arbeidet mot ulovlig, uregulert og urapportert fiske. Dette er et område som både har vært – og fortsatt vil være – et høyt prioritert arbeidsområde for Regjeringen.

Etter min mening dokumenterer Riksrevisjonens rapport at fiskeriforvaltningen på norsk side fungerer godt. Vi har en ansvarlig ressursforvaltning og hensiktsmessig kontroll med uttaket av fisk. Rapporten synliggjør også at mange instanser gjør et omfattende arbeid mot urapportert fiske, og at samarbeidet mellom berørte etater i all hovedsak er godt.

Rapporten peker også på utfordringer knyttet til samarbeidet med russiske myndigheter. Dette er oppgaver som Regjeringen jobber kontinuerlig med.

Etter min mening har vi etablert de nødvendige kanaler for å løse utfordringene innenfor rammene av Den blandede norsk-russiske fiskerikommisjonen. Dette er et samarbeid som har fungert godt i 32 år. Et resultat av det arbeidet er at de viktigste fiskebestandene i Barentshavet er i god forfatning. Uenigheter løses administrativt og gjennom diplomatiske kanaler.

Det internasjonale havforskningsrådet, ICES, fastslår i sine anbefalinger for kvotefastsettelse for 2009 at fiskeriene i Barentshavet er bærekraftige. Dette kommer økosystemet og de lovlige fiskerne til gode. Havforskerne anbefaler derfor høyere kvoter av torsk og hyse til neste år.

Det er ingen grunn til å legge skjul på at urapportert fiske er et problem for oss som forvaltere. Regjeringen vil derfor sørge for at kampen mot slikt svartfiske vil fortsette med uforminskert kraft. Dette nødvendiggjør ressurser til de mest berørte etatene. Aktørene bak systematisk svartfiske har både vilje og evne til å omgå nye mottiltak. Derfor må vi være i forkant. Sammen med justisministeren har jeg derfor det siste året grepet fatt i flere av de problemstillingene som Riksrevisjonen tar opp, herunder samarbeid mellom norske og russiske justismyndigheter. Senest for to uker siden møttes representanter for rettshåndhevende myndigheter i Norge og Russland for å

diskutere samarbeid mot fiskerikriminalitet. Samarbeidet mellom den norske Kystvakten og de russiske grensevaktstyrkene i Murmansk er betydelig utvidet de siste årene, og det har gitt konkrete resultater. Jeg er også fornøyd med at norske havforskningsfartøy har fått gjennomført nødvendige tokt i russisk økonomisk sone i 2008.

Når det gjelder de konkrete tallene for hvor stort problemet med overfiske er, er det, som Riksrevisjonen påpeker, grunn til å understreke at estimater over en urapportert aktivitet bestandig vil være usikre. Å komme med omforente tall for overfisket av torsk og hyse i Barentshavet er en prosess vi har arbeidet med i flere år, og som vi vil fortsette å fokusere på.

Heldigvis er vi nå i en situasjon der vi har sett mer enn en halvering av overfisket av torsk fra 2005 til 2007. Vår innsats på dette området har vært en god samfunnsøkonomisk investering. I 2007 ble det fisket 61 000 tonn mindre urapportert torsk i Barentshavet enn i 2005. Bare i første-håndsverdi utgjør dette fisk for over 1 milliard kr hvert år.

Når det gjelder tall og telling, vil jeg også nevne at innføring av Den nordøst-atlantiske fiskerikommisjons havnestatskontroll fra 1. mai 2007 stadig gir sikrere tall som grunnlag for beregningene.

I debatten her har kontrollpunkter i vernesonen vært tatt opp. Norske myndigheter har hittil ikke valgt å gjennomføre samme type ordninger med kontrollpunkter i vernesonen som i en norsk økonomisk sone. Dette er i all hovedsak et resultat av en praktisk avveining. Mens kontrollpunktene i norsk økonomisk sone er kystnære, er det langt mer utfordrende å opprettholde kontrollpunkter i vernesonen. Jeg vil likevel understreke at vi har en forsvarlig kontroll i vernesonen. Vi må fortløpende vurdere de praktiske sidene ved hvordan dette gjennomføres. Kystvakten gjør jo en formidabel jobb når det gjelder ressurskontroll. Regjeringen har styrket bevilgningene til Kystvakten. Det er også slik at innenfor de ressurser som Kystvakten disponerer, er ressurskontroll av de høyest prioriterte oppgavene.

I debatten har også temaet rundt administrative sanksjoner og hjemler blitt tatt opp. Her har Stortinget allerede gitt sin tilslutning til endringer i lov om forbud mot utlendinger driver fiske mv. i Norges territorialfarvann og i saltvannsfiskeoven. Disse endringene gav oss fra 1. mai 2007 bedre muligheter til slike sanksjoner ved at også fartøy fra kontraktspartnere til NEAFC, Den nordøst-atlantiske fiskerikommisjon, kan bli satt på svartelisten til norske fiskerimyndigheter. Dette har også skjedd i flere tilfeller det siste året. Konsekvensene av å havne på svarteliste er bl.a. lisensnekt. I tillegg har Stortinget også gitt tilslutning til den nye havressursloven, som vil utvide hjemmelsgrunnlaget for administrative sanksjoner. Norge har allerede vært verdensledende på dette området og har i løpet av det siste året blitt enda bedre etter min mening.

Representanten Djupedal tok opp betydningen av det internasjonale samarbeidet. Det er klart at det er helt grunnleggende. Norge kan ikke rydde opp i det ulovlige fisket i Barentshavet på egen hånd. Vi er nødt til å gjøre det i et samarbeid med Russland, gjennom de avtalene vi undertegner hvert år, og den løpende politiske dialogen med

vårt naboland. Vi er også nødt til å ha på plass skikkelige avtaler med EU og EUs medlemsland. Der har vi jo fått på plass et betydelig antall avtaler i løpet av de to siste årene. Det neste skrittet er å få på plass en globalt bindende avtale om havnestatskontroll, slik at f.eks. land i Vest-Afrika og i Asia er like godt beskyttet som det Norge nå er gjennom det nye havnestatsregimet, som ble satt i verk i fjor vår.

Vi har fortsatt utfordringer igjen. Men alt i alt er vi inne i en positiv utvikling. Jeg er svært optimistisk med tanke på å ha en bærekraftig forvaltning av fiskeressursene i Barentshavet også i framtiden.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5. (Votering, se side 3750)

Sak nr. 6 [11:52:53]

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om statsrådets protokoller for tidsrommet 1. juli-31. desember 2007 (Innst. S. nr. 268 (2007-2008))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 3750)

Sak nr. 7 [11:53:10]

Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg, Hans Frode Kielland Asmyhr og Kåre Fostervold om utarbeidelse av en handlingsplan for å gjøre Mattilsynet til en serviceetat (Innst. S. nr. 290 (2007-2008), jf. Dokument nr. 8:95 (2007-2008))

Leif Helge Kongshaug (V) [11:53:47] (ordfører for saken): Jeg vil vise til forslaget fra Øyvind Korsberg, Hans Frode Kielland Asmyhr og Kåre Fostervold, der forslagsstillerne ber Stortinget anmode Regjeringen om å utarbeide en handlingsplan med tiltak for å sikre at Mattilsynet er en serviceetat, og å gjennomføre en evaluering av ordningen med et felles mattilsyn.

Det er en samlet komite som mener at ordningen med et felles mattilsyn for land- og sjøbasert matproduksjon er en riktig organisering – dette for å ha en effektiv og helhetlig håndtering av sammensatte saker som berører hele matproduksjonskjeden.

Det er også en samlet komite som har den oppfatning at det fremdeles gjenstår utfordringer med å få et mer helhetlig tilsyn i Mattilsynet, som har mer en 60 desentraliserte distriktskontor.

Regelverket på matområdet gir anledning til bruk av skjønn hos virksomhetene og tilsynsmyndighetene. Et resultat av det er at man vil få noe variasjon når det gjelder utøvelse av myndighet. Variasjonen i de bedriftene Mattilsynet skal føre tilsyn med, er også stor. Derfor mener en samlet komite at det er til de næringsdrivendes beste at det også kan utøves et visst skjønn.

Mattilsynet er relativt sett en ny organisasjon, bare ca. fem år gammel. Her er det tidligere statlig ansatte, kommunalt ansatte – det er ulike kulturer og arbeidsformer som skal smelte sammen til en ny organisasjon. Alle som arbeider med slike spørsmål, vet at det tar tid å lage gode og effektive kulturer etter slike store sammenslåinger. Min påstand er at det i Mattilsynet er gjort et godt arbeid fra ledelsens side for å nå de målene som er satt. Jeg vil også gi ros til departementets ledelse for å påvirke i gunstig retning.

Men det er jo slik at når man effektiviserer og skal skjære ned, når man skal skape nye kulturer i en organisasjon og en omforent holdning for å nå felles mål, setter det en viss demper på entusiasmen.

Det er årlig ca. 50 000 tilsyn i enkeltvirksomheter utover det kontinuerlige tilsynet som skjer i kjøttkontrollen. Det er et stort antall, og ofte er det slik at hvis det er enkeltsaker som ikke er så bra håndtert, er det nettopp disse som kommer i fokus både i media og andre steder – spesielt hvis det er misnøye med avgjørelsen. Men sjelden nevnes de nesten 50 000 tilsynene som går veldig bra. Men slik skal det være. Det skal hele tiden settes et kritisk søkelys på virksomheter for å gjøre dem enda bedre.

Men det er også viktig med klare sentrale retningslinjer som kan gi regionkontorene de føringer de trenger for å sikre helhetlig tilsyn.

Komiteen viser til svarbrev fra landbruks- og matministeren i forbindelse med denne saken, hvor det framgår at det er satt i verk tiltak for å forbedre Mattilsynet. Også den forrige regjeringen arbeidet mye med stadige forbedringer av Mattilsynet.

I forbindelse med E. coli-saken ble det gjennomført to evalueringer og en intern organisasjonsgjennomgang.

Landbruks- og matministeren tar i samme brev til orde for å få grundige rapporter fra Mattilsynet som grunnlag for videre drift. Mattilsynet skal være en serviceetat, og en evaluering av et felles mattilsyn vurderes løpende og rapporteres årlig til Stortinget gjennom budsjettproposisjonen. En serviceerklæring vil ikke alene gjøre Mattilsynet mer servicevennlig. Dette må skje gjennom organisasjonsmessige holdninger, gjennom kulturfremmende tiltak i Mattilsynet, samhandling og selvfølgelig også politiske føringer.

Flertallet, som består av alle partier unntatt Fremskrittspartiet, foreslår på den bakgrunn at forslaget vedlegges protokollen. Jeg går ut fra at Fremskrittspartiet vil argumentere for sitt standpunkt ut fra egen situasjon.

Gunvor Eldegard (A) [11:58:58]: Me skal no behandla representantforslaget frå Framstegspartiet sine representantar i næringskomiteen, om å gjera Mattilsynet til ein serviceetat.

Først vil eg retta ein takk til saksordførar Kongshaug, som har gjort ein god jobb og samla eit klart fleirtal i komiteen, som det går fram av innstillinga.

Mattilsynet vart oppretta i 2004, gjennom ei samanslåing av fleire statlege tilsyn og dei kommunale næringsmidtilsyna. Formålet med å oppretta det nye Mattilsynet var m.a. å sikra ein betre mattryggleik for norske forbrukarar,

sikra god dyrevelferd og betra konkurransevna for norsk mat.

Målet var også å effektivisera forvaltninga, unngå dobbeltarbeid og skapa ei meir framtidsretta og effektiv forvaltning på matområdet. Det er ingen tvil om at det framleis er store utfordringar knytt til det å få eit meir heilskapleg tilsyn i Mattilsynet. Det meiner òg ein samla komite. Men me må hugsa på at tilsynet forvaltar alle lovar om produksjon og omsetnad av mat og heile matkjeda frå jord og fjord til bord, i tillegg til at det har tilsynsansvar langs heile produksjonskjeda. Det er ingen tvil om at dette er store og tunge oppgåver. Og mange av sakene som Mattilsynet har ansvaret for, er omfatta av stor offentlig interesse. Fugleinfluenta, dyretragediar og manglande mathygiene ved restaurantar er nokre døme på det. Det er viktig at me legg til rette for at Mattilsynet gjennom sitt arbeid sikrar at alle aktørane på marknaden etterlever sitt ansvar for å følgja lovverket og sikrar forbrukarane helsemessig trygg mat.

Eg må seia at det er litt paradoksalt at det er Framstegspartiet som har fremma dette forslaget, for i det første budsjettet denne næringskomiteen la fram, i 2006, ville dei kutta driftsutgiftene til Mattilsynet med heile 55 mill. kr. Men så kom saka med utbrot av E. coli våren 2006. Kven var det da som var ute og kravde at Regjeringa måtte ordna opp? Og sommaren 2006 kunne me høyra representanten Hans Frode Kielland Asmyhr på Østlandssendingen, der han bad Regjeringa løyva meir pengar til Mattilsynet for å få auka talet på inspeksjonar av frysediskar i butikkane. – Tja, å møta seg sjølv i døra er vel kanskje eit uttrykk me kan bruka her.

E. coli-saka viste oss alle kor viktig det er at me har gode nok rutinar i alle produksjonsledd, slik at folk kan vera trygge på at maten ikkje er helseskadeleg. Det er gjennomført to evalueringar av E. coli-saka. I tillegg er det i Mattilsynets regi gjennomført ein brei organisasjonsgjennomgang og sett i verk fleire tiltak for å forbedra tilsynet.

Eg er samd med statsråden i at det ikkje er nødvendig å utarbeida ein handlingsplan med tiltak for å sikra at Mattilsynet er ein serviceetat. Eg har inntrykk av at Mattilsynet fokuserer på å forbedra og vidareutvikla seg i tråd med dei måla me har sett.

Avslutningsvis har eg lyst til å nytta høvet til å skryta litt av tilsynet. Undersøkingar viser faktisk at befolkninga har høg tillit til Mattilsynet. Og på nettsidene finn me mykje nyttig informasjon. Mellom anna kan ein på Matportalen finna informasjon om alle dei 400 spiseplassane som deltek i smilefjesordninga. Der får forbrukarane resultatane av inspeksjonane Mattilsynet har gjort, noko som gir nyttig informasjon om kor flinke verksemdene er til å overhalda næringsmiddelovgivinga. Og, ikkje minst, kvar einaste veke får me også blåskjelvarsel på heimesidene til Mattilsynet.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [12:03:24]: Jeg vil også takke saksordføreren for et godt arbeid, og også for et godt innlegg her i salen – som står i kontrast til det siste innlegget.

Bakgrunnen for at forslagsstillerne har fremmet dette forslaget, er at vi er befolkningens ombud. Vi er enkeltpersoners ombud, og vi er bedrifters og virksomheters ombud. I hvert fall Fremskrittspartiets fraksjon i Stortinget får et ganske stort antall henvendelser både fra aktører i landbruket og fra aktører i fiskerinæringen som er lite fornøyd med deler av situasjonen i Mattilsynet og med hvordan Mattilsynet opptrer, både forvaltningsmessig og når de er ute på inspeksjoner. Derfor vil det være feil av oss ikke å ta dette videre til Stortinget og utfordre Regjeringen med hensyn til hva man ønsker å gjøre for å forbedre den forvaltningsmessige kulturen i Mattilsynet.

På en måte føler vi nok at vi har fått gjennomslag for mye av dette i innstillingen, og også i svarbrevet fra statsråden. Både komiteens flertall og statsråd Riis-Johansen påpeker jo at det er et betydelig behov for forbedringer også i Mattilsynet, slik som vi påpeker.

Vi har fremmet to forslag i innstillingen. Vi ønsker at Regjeringen skal utarbeide en handlingsplan med tiltak for å sikre at Mattilsynet er en serviceetat. Fremskrittspartiet mener at alle offentlige virksomheter skal ha en serviceerklæring, for offentlige virksomheter er ikke til for seg selv; de er til for å tjene samfunnet rundt seg. Det er noe offentlige virksomheter må ha med seg hele tiden når de opptrer i sin virksomhet. Jeg var inne og så på Mattilsynets nettsider, og der kan man ikke finne noe om hva slags serviceetat Mattilsynet skal være. Hvis man har en serviceerklæring som er lett tilgjengelig, f.eks. på Mattilsynets nettsider, kan de som skal forholde seg til denne etaten, gå inn og lett se hvordan man kan forvente at etaten opptrer i forhold til de næringene de er satt til å tjene. Det er et enkelt grep, og det er et grep som mange der ute ville sette stor pris på.

Fremskrittspartiet ønsker et sterkt mattilsyn, vi ønsker et effektivt mattilsyn, og vi ønsker et mattilsyn som har gode ressurser. Vi støtter opp om den sammenslåingen som skjedde fra 2004 ved at vi fikk et felles mattilsyn for landbruket og for fiskerinæringen. Men nå har det gått over fire år siden vi fikk denne sammenslåingen, og det er ingen strukturer i det norske samfunnet som skal være unntatt fra kritisk gjennomgang. Vi mener at tidspunktet nå er kommet for å sette i gang en større utredning om hvorvidt sammenslåingen har vært tilfredsstillende. Det er en type utredning som man selvfølgelig må gjøre i samarbeid med dem som er utsatt for Mattilsynets forvaltningskultur, og i forhold til dette med tilsyn. Jeg synes at Regjeringen kunne kommet oss mye mer i møte med hensyn til å være positiv og gjennomføre en sånn evaluering.

Jeg har nevnt tidligere i innlegget at Fremskrittspartiet får mange henvendelser rundt dette, og det ville overraske oss om ikke flere av de representantene som sitter i næringskomiteen fra de andre partiene, også får en del henvendelser. I Bladet Vesterålen den 16. april 2008 uttalte stortingsrepresentant Torny Pedersen fra Arbeiderpartiet:

«Mattilsynet sitt samarbeid med næringa» – altså fiskerinæringen – «fungerer ikke så godt som det burde. Vi får tilbakemeldinger om at man føler at Mattilsynet blir mer et kontrollorgan der resultatene havner i avisa, heller enn at man går inn og ser

sammen med næringa hvordan man kan løse problemet.»

Hun sa også at det er nødvendig å se på Mattilsynets måte å løse oppgavene sine på.

Det er i hvert fall positivt at det er enkelte representanter for regjeringspartiene, her det største regjeringspartiet, som ser de samme problemstillingene som Fremskrittspartiet har pekt på i denne saken.

Statsråd Riis-Johansen peker i sitt brev på at Mattilsynet i 2006 fikk gjennomført en ekstern gjennomgang av organisasjonen for å gjennomgå status på sentrale områder. Der innrømmer statsråden at det ble avdekket en del forhold rundt organisering, styring og ledelse som ikke var tilfredsstillende, og man har derfor satt i gang tiltak for å få gjennomført forbedringer. Det er viktig at man setter fokus på den rapporten og på den prosessen som er satt i gang. Jeg håper at statsråden i sitt innlegg i denne saken vil komme nærmere inn på hvordan han som ansvarlig statsråd følger opp dette arbeidet.

Vi er også kritiske til at statsråden i sitt brev skriver at «det ikke er nødvendig å utarbeide en handlingsplan med tiltak for å sikre at Mattilsynet er en serviceetat».

Statsråden skriver videre:

«Mattilsynet skal primært medvirke til å ivareta de samfunnsinteressene som er nedfelt i lovgivningen på en god måte.»

Det er riktig, men det skal også være klare retningslinjer for hvordan Mattilsynet skal opptre når de er ute blant folk og ute blant bedrifter.

Jeg er mye rundt på gårdsbesøk, og det antar jeg at også statsråden er. Da får i hvert fall jeg høre at de kontrollører som kommer fra Mattilsynet, er stivbeinte i sin fortolkning av regelverket. Jeg var nylig på besøk hos en kubonde som hadde en hane som satt i fjøsvinduet. Jeg spurte: Får du lov av Mattilsynet til å ha den hanen sittende der? Nei, sa han, hvis de kommer på besøk, blir jeg nødt til å fjerne den god tid i forveien. – Det er klart at hvis vi skal ha den typen pirk, er det ikke mulig å få mye gehør for Mattilsynet ute i næringene.

Jeg tar opp forslagene som står i innstillingen.

Presidenten: Representanten Hans Frode Kielland Asmyhr har tatt opp de forslagene han refererte til.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [12:12:03]: Jeg vil også starte med å gi saksordfører honnør for arbeidet med denne saken, og jeg vil i stor grad slutte meg til det han sa i sitt innlegg.

Dagens mattilsyn ble som kjent opprettet av Bondevik II-regjeringa gjennom vedtak i budsjettet for 2003, med en sammenslåing av de statlige og kommunale etatene innen næringsmiddeltilsyn og dyrehelse.

Tilsynet fikk ansvar for både landbasert og sjøbasert matproduksjon. Formålet var å sikre god dyrevelferd, bedre konkurransevnen for norsk mat, unngå dobbeltfunksjoner og på den måten få til en mer framtidsrettet og effektiv forvaltning.

Høyre mener dette var en nødvendig reform, og vi ser at det sjølsagt har vært utfordringer knyttet til å gjennom-

føre omstillingen. Det begynner å bli noen år siden sammenslåingen, og det er derfor svært viktig at Mattilsynet nå får på plass en standard for sitt arbeid, en standard som tar ut potensialet for både bedre tilsyn og bedre service.

Høyre har i likhet med forslagsstillerne mottatt en rekke innspill fra næringslivet, innen både fiskeriområdet og næringsmiddelområdet for øvrig. Henvendelsene er knyttet til at aktører opplever Mattilsynets praksis som vilkårlig og varierende fra kontor til kontor. Innspillene kommer både fra enkeltbedrifter og fra stort sett samtlige næringsorganisasjoner, og gjennom media. Høyre mener at dette er uheldig, og at det må tas på alvor. Vi ser det som et klart tegn på at ikke alt fungerer godt nok. Det er derfor klart på sin plass og på tide at vi nå har en debatt om disse utfordringene her i Stortinget.

Som det framgår av innstillingen, gir en samlet komite et veldig klart signal til Mattilsynet og til de departementer som har ansvaret for saken, om at det fortsatt gjenstår utfordringer med å få et mer helhetlig tilsyn i Mattilsynet, som i dag har mer enn 60 desentraliserte distriktskontor.

Når regelverket går i retning av målrettede krav framfor detaljstyring, vil det kunne oppstå variasjoner basert på skjønn i utøvelse av tilsynets virksomhet. Høyre mener at det bør etableres sentrale retningslinjer som gjør at tilsynets arbeid blir mest mulig enhetlig utøvd, uavhengig av hvilket regionkontor som tar saken.

Det har til tider vært oppslag om store saker i media, hvor bilder er presentert på tv som dramatiske i forhold til matvaresikkerhet. I etterkant har det kommet avklaring som viser at bildene ikke gav et rettvise inntrykk i forhold til settingen. Slikt er svært uheldig og ødeleggende for næringen som blir rammet.

Høyre mener på ingen måte at det skal legges lokk på arbeidet til Mattilsynet, men det er svært viktig at det etableres en felles informasjonsstrategi, slik at håndtering av potensielt sensitivt materiale blir gjort på en profesjonell måte.

Næringskomiteen kommer med et svært viktig signal når den enstemmig uttaler at klare sentrale retningslinjer vil gi regionkontorene de føringer som skal til for å kunne utføre et helhetlig tilsyn. Høyre legger til grunn at statsråden og de involverte departementer vil følge opp dette aktivt, slik at vi får andre typer tilbakemeldinger om Mattilsynets arbeid i tiden framover.

Så noen ord om måten Mattilsynet gikk fram på i situasjonen da Fjordlaks i Storfjorden ble pålagt å slakte ned 2 millioner ørret som følge av VHS-virus. Debatten som da oppstod mellom ulike fagmiljø, virket svært lite tillitvekkende, og det er et paradoks dersom Veterinærinstituttet ikke har dialog med andre norske toppmiljø i slike saker. Jeg syns også det er litt vanskelig å akseptere at man skjuler seg bak EØS-regelverket, når vi ser påstander i media om at f.eks. Finland har en annen håndtering av samme problem.

Når Høyre går inn for at saken vedlegges protokollen, er det ut fra de klare signaler som er kommet fra Regjeringa om at det er satt i verk tiltak for å forbedre Mattilsynet. Høyre merker seg også signalene fra statsråden om at de ansvarlige departementene vil være opptatt av å få grunn-

lig rapportering fra Mattilsynet som grunnlag for videre drift. Det mener Høyre er svært klokt.

Bjørn Jacobsen (SV) [12:17:28]: Eg vil også gje ros til saksordføraren.

Eg ser på forslaget som godt meint, men samtidig har representanten Asmyhr og Framstegspartiet eit slagord som seier «Fremtiden vedtas ikke, den skapes». Då kan ein lure på om utgreiing og evaluering er rette vegen å gå. Det er grenser for kor mykje vi her i salen skal regulere. Eg føreset sjølv sagt at Mattilsynet sjølv har gode interne prosessar, der dei diskuterer korleis dei skal opptre overfor kundane sine, og korleis dei skal framstå. Det er grenser for kor mykje vi kan vedta her i salen.

Så veit vi at Mattilsynet har to viktige oppgåver: kontrolloppgåver, sjølv sagt, og rettleiing. Eg vil tolke positivt i samband med forslaget det som står om rettleiing – det å vere dyktig til ikkje berre å drive med kontroll, men også på førehand å informere om regelverk og vere til stades når næringsaktørar startar nye bedrifter og treng f.eks. veterinærkunnskapar.

Øre Vilt, som ligg i Gjemnes kommune i Møre og Romsdal, sa det rett ut: Vi hadde aldri fått dette til om det ikkje var for Ola Krogstad, tidlegare kommuneveterinær, no – sjølv sagt – representant for Mattilsynet. Han var der, hjelpte dei med regelverket, hjelpte dei med søknader, sa at sånn og sånn bør de gjere det for å få ei best mogleg slakteribedrift. I dag er dette ei blomstrande bedrift – eit kjempeeksempel på at Mattilsynet tek dei nye oppgåvene på alvor og også får det til i praksis. Dei er med for å hjelpe folk, ikkje for å rete folk.

Så har vi også sett eksemplet frå Melbu i vinter. Det er ingen tvil om at dei store fiskeriaktørane som har enorme økonomiske ressursar, ikkje klarer det, trass i at Mattilsynet gong på gong kjem med påtale om så enkle ting som at det dryp frå taket. Det er klart at då skal ein kunne setje i verk ting og vere litt streng og kanskje til og med vere litt vanskeleg. Kontroll- og rettleiingsbiten må jo kunne gå hand i hand.

Det ser ut som om Mattilsynet er på rett og god veg, og dei kjem til å utvikle seg vidare utan at vi nødvendigvis pålegg dei alle moglege slags evalueringar og kontrollar.

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:19:54]: Først må jeg si at det var noen refleksjoner en gjorde seg da en hørte representanten Asmyhrs videreformidling av innkomne e-poster på Framskrittspartiets datamaskin det siste halvår. Så må jeg nok si at fra Stortingets talerstol å si at en er glad for at en har bidratt til at det nå er en forståelse av at det er behov for å følge opp og forbedre Mattilsynet, er en noe spesiell påstand. En skal vel ikke grave så veldig dypt i de budsjettproposisjonene som har kommet til Stortinget de siste åra, for å se hvilket omfang det er på oppfølging av Mattilsynet, og hvilke prosesser som har vært i etterkant særlig av E. coli-saken, som jo var en stor og alvorlig sak, og som det var nødvendig også fra departementets side å gå inn i på en mye mer omfattende måte enn hva som vanligvis blir gjort. Så at det er forbedringsprosesser som også skyldes et forbedringspotensial i

Mattilsynet, er alt annet enn nytt. Det er noe som det har vært jobbet med lenge.

Så må jeg også si – litt i forlengelsen av det representanten Jacobsen akkurat sa – at det er litt eiendommelig å sitte i stortingssalen og høre at et stortingsflertall hindrer Fremskrittspartiet i å øke det statlige byråkratiet og øke den statlige ressursbruken. Det er jo det som er konsekvensene av tenkninga til Fremskrittspartiet her. Så får vi heller leve med at representanten Asmyhr påtar seg rollen som den som definerer risiko knyttet til ulike smitteveier på det enkelte gårdsbruk.

Ved etableringa av Mattilsynet i 2004 fikk vi en tilsynsetat som kan følge hele produksjonskjeden av mat fra jord og fjord til bord. Mattilsynet har en sentral rolle i arbeidet for å sikre mattrygghet og bidra til fortsatt god plante- og dyrehelse og god dyrevelferd i Norge. Mattilsynet har også en viktig rolle i å bidra til kvalitet og redelighet i produksjon og omsetning langs matproduksjonskjeden.

Jeg er glad for at innstillinga næringskomiteen har avgitt til Dokument nr. 8-forslaget som er til behandling i dag, viser at det fortsatt er brei enighet om at det var et riktig grep å etablere Mattilsynet som et helhetlig tilsynsorgan for både land- og sjøbasert mat.

Mattilsynet er fortsatt en ung organisasjon, og det har blitt omtalt av andre på talerstolen her i dag. Jeg deler forslagsstillernes og komiteens engasjement og utålmodighet knyttet til de utfordringene som fortsatt gjenstår før vi kan si at Mattilsynet har oppfylt alle de målsettingene som ble satt i forkant av etableringa.

Det var bred politisk enighet om at etableringa av et felles mattilsyn av Statens landbrukstilsyn, Statens dyrehelsetilsyn, Statens næringsmiddeltilsyn, deler av Fiskeridirektoratet og mer enn 80 kommunale tilsynsetater skulle gi effektiviseringsgevinster i form av reduserte kostnader. Med det budsjettet en vedtok i denne sal for 2008, er det tatt ut en effektiviseringsgevinst på 10 pst. over budsjett siden etableringa av Mattilsynet. Dette har Mattilsynet sjøl opplevd som krevende. Jeg har derfor vært særlig opptatt av at budsjettreduksjonene ikke skulle føre til aktivitetsreduksjon, men til en reell effektivisering, slik at Mattilsynet fortsatt kan levere en veilednings- og tilsynsproduksjon som i sum er minst like god som i de innfusjonerte etatene.

Både kvalitative og kvantitative forhold ved tilsynet er viktige parametere for å måle Mattilsynets virksomhet. Jeg har i den sammenheng vært særlig opptatt av at Mattilsynet prioriterer å være ute i virksomhetene for å veilede og føre tilsyn med at regelverket blir etterlevd. Slik sett var også representanten Jacobsens innlegg interessant.

Jeg har stilt klare forventninger om økning av det utadrettede arbeidet fra det nivået vi så omkring og rett etter etableringa. Mattilsynet arbeider i tillegg for å få et mer målrettet tilsyn med særlig vekt på tilsyn i de virksomhetene der sannsynlighet for og konsekvenser av regelverksbrudd er størst. Dette mener jeg er helt riktig og i samsvar med de målene som ble satt ved etableringa.

Jeg registrerer med tilfredshet at både forslagsstillerne og jeg er opptatt av at den interne ressursfordelinga i Mattilsynet må gi mest mulig ressurser til det utadrettede

arbeidet. Dette har vært og vil fortsatt være viktig for meg i styringsdialogen med Mattilsynet.

Jeg er enig med både forslagsstillerne og resten av komiteen i at det fortsatt er utfordringer før Mattilsynet har nådd målet om å utøve et enhetlig og helhetlig tilsyn. Disse utfordringene arbeider Mattilsynet aktivt for å møte bl.a. gjennom opplæring, erfaringsutveksling og utvikling av et felles elektronisk tilsynssystem.

Det er samtidig viktig å være oppmerksom på, slik komiteen også anfører, at regelverket på matområdet i økende grad gir målrettede krav heller enn detaljstyring. Det blir dermed en sentral utfordring for Mattilsynet å gi fagkompetansen i virksomhetene rom for å velge ulike løsninger som fyller de målrettede kravene, men samtidig harmonisere skjønnsutøvelsen slik at det ikke oppstår uakseptabel forskjellsbehandling mellom region- og distriktskontorer. Det oppfatter jeg er noe av hovedbudskapet fra komiteen her i debatten i dag. Min oppfatning er at det samlet sett er positivt både for virksomhetene og for forbrukerne at Mattilsynet er en desentralisert organisasjon med betydelig kompetanse på de mange distriktskontorene, sjøl om dette isolert sett gir en utfordring i forhold til tanken om likebehandling.

Jeg vil imidlertid legge vekt på oppfølging av det arbeidet Mattilsynet gjør for å få nødvendig enhet og helhet i tilsynsarbeidet. God harmonisering mellom regionkontorene er, som komiteen anfører, viktig i denne sammenheng. Jeg registrerer at komiteen mener at slik harmonisering best kan oppnås gjennom sentrale retningslinjer, men vil peke på at det etter min vurdering også er viktig med horisontal koordinering mellom regioner som jobber med samme type problemstillinger. Det nye tilsynssystemet som er under utvikling i Mattilsynet, blir et viktig instrument for harmonisering av forvaltninga.

At tilsynet møter sine brukere med en positiv grunnholdning, er viktig. Mattilsynet legger stor vekt på å etterleve sine verdier om åpenhet, raushet, engasjement og redelighet i møte med virksomhetene. Mattilsynet legger også stor vekt på å gi brukerne god informasjon om rettigheter og plikter etter det regelverket tilsynet forvalter. Sjøl om det finnes enkelte eksempler som kan tyde på det motsatte – og det er jo gjerne de som dukker opp – opplever jeg at Mattilsynet som etat har oppmerksomhet rettet mot det å være serviceinnstilt, samtidig som det utøver sin viktige oppgave med hensyn til å verne viktige samfunnsinteresser. Høy tillit i befolkninga tyder på at befolkninga anerkjenner det arbeidet som Mattilsynet gjør for å beskytte forbrukerne. Jeg er enig med komiteens flertall i at Mattilsynet sjøl må vurdere sin egen service, og at det ikke er nødvendig med en egen handlingsplan for å gjøre Mattilsynet til en serviceetat.

Jeg vil i det videre arbeidet fortsatt ha stor oppmerksomhet rettet mot at Mattilsynet utvikler seg i samsvar med de målene som ble satt ved etableringa, og at etaten fortsetter forbedringsarbeidet i tråd med de styringssignale som er gitt. Mattilsynets ledelse har gjort viktige organisatoriske og styringsmessige grep for å følge opp resultatene av de evalueringene som allerede er gjort. Jeg vil legge vekt på god rapportering til Stortinget gjennom

budsjettproposisjonen, både av oppnådde resultater og av styringssignaler. Jeg deler komiteflertallets oppfatning, at det for tida ikke er behov for ytterligere evalueringer av Mattilsynet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [12:28:06]: Det er beklagelig å måtte registrere at statsråden innledningsvis i sitt innlegg forsøker å være litt småflåsete i forhold til forslagsstillernes forslag og innlegg. Fremskrittspartiet foreslår jo ikke noe mer byråkrati med dette forslaget. Greit nok at det skal lages en enkel serviceerklæring og gjøres en evaluering, men dette forslaget handler først og fremst om å gjøre byråkratiet mer effektivt og servicert overfor dem det skal tjene. Det er jo ofte ankepunkter mot byråkratiet. Dette er jo ting som hele næringskomiteen hører når vi er ute på reiser. Vi hører bl.a. at det er regionale forskjeller i utøvelsen av regelverket når det gjelder Mattilsynet, og det opplever også næringene som negativt.

Når statsråden har den tilnærmingen til dette som han har, at dette nærmest er helt unødvendig å ta opp, er det da slik at statsråden mener at stortingsrepresentanter, som er folkets ombud, skulle se helt bort fra det store antall henvendelser som de mottar?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:29:25]: Det er en total avsporing av hva jeg sa i mitt innlegg. For det første er det intet nytt i de formuleringene som blir valgt i stortingsalen i dag i forhold til at Mattilsynet som etat har behov for både evaluering, oppfølging og forbedringer. Dette ble tatt opp i 2006, i etterkant av E. coli-saken. Det har vært to evalueringer av Mattilsynet. Å sette i gang en ny evaluering av Mattilsynet to år etter at det har vært to slike runder, er ikke noe annet enn unødvendig bruk av samfunnets ressurser. Og så vil vi helt sikkert komme i en ny situasjon om noen tid hvor behovet for den type evalueringer er større.

Nå er vi i en oppfølgingsfase av de evalueringene som er gjort. Og det er ikke snakk om interne, snevre evalueringer av Mattilsynet. Vi hentet fagfolk utenfor Norges grenser for å foreta en bred evaluering, og det er det arbeidet som vi nå holder på med. En av hovedsakene i det arbeidet var å gjøre Mattilsynet mer enhetlig og helhetlig – nettopp det som diskuteres her nå.

Presidenten: Øyvind Korsberg – til replikk.

Øyvind Korsberg (FrP) (fra salen): Nei, jeg ber om ordet til innlegg.

Presidenten: Flere har da ikke bedt om ordet til replikk.

Øyvind Korsberg (FrP) [12:30:57]: Jeg kommer nok til å bruke litt mer enn 1 minutt, som jeg hadde hatt hvis jeg hadde tatt en replikk.

Når jeg hører på landbruksministerens innlegg, blir jeg

egentlig bare klar over hvorfor jeg fremdeles driver med politikk. For jeg synes man iallfall skal ha respekt for politikere som har et annet syn, og som fremmer forslag i henhold til det de mener. Jeg synes statsråden gikk langt i nærmest å harselere litt over Fremskrittspartiet, men jeg har ikke tenkt å bruke så mye tid på det.

Det har vært nevnt at Fremskrittspartiet i tidligere proposisjoner har kuttet når det gjelder overføringer til Mattilsynet. Jeg vil bare minne om at Mattilsynet har et budsjett på langt over 1 milliard kr. At Fremskrittspartiet da har redusert med noen millioner, betyr ikke at man lar det gå på sikkerheten løs. Det går an å effektivisere, på lik linje med når andre partier kutter i overføringer. Så jeg synes det blir merkelig at man skal lage et så svart/hvitt bilde av den saken.

Det som har bekymret oss, er jo at Mattilsynet har veldig mye makt. Det har også de innspillene vi i Fremskrittspartiet har fått, og som også resten av komiteen har fått, både fra enkeltbedrifter og fra organisasjoner som enkeltbedrifter er medlemmer av. Så det kan jo ikke være helt hentet ut av løse lufta det Fremskrittspartiet har kommet med og foreslått i denne saken.

Jeg har lyst til å vise til Bladet Vesterålen onsdag 16. april, som også representanten Kielland Asmyhr viste til. To personer fra næringskomiteen, Torny Pedersen og Steinar Gullvåg, var altså på besøk hos noen fiskeribedrifter. De hadde også med seg John Erik Pedersen, som er personlig rådgiver for fiskeriministeren. Jeg har lyst til å sitere litt av det som framgår om den saken:

«John Erik Pedersen, personlig rådgiver for fiskeriministeren, har forståelse for frustrerte sjømatprodusenter:

– Direktøren i Mattilsynet har selv slått fast at man er avhengig av tillit, og jeg oppfatter det som han nå har tatt signaler om at ikke alt oppleves like bra ute i næringa, sier han til Bladet Vesterålen.

– Når vi får signaler om ulik behandling og andre problemstillinger rundt saksbehandlingen, må vi sjekke det ut og se hvordan praksis i Mattilsynet kan forbedres, tilføyer han.»

Med andre ord: Her er det andre i regjeringsapparatet som oppfatter situasjonen på en annen måte enn landbruksministeren. Jeg er glad for at det er noen som er ute i felten og får de signalene som kommer fra dem som er berørt, nemlig produsentene.

Hans Frode Kielland Asmyhr siterte også Torny Pedersen, en partikollega av Gunvor Eldegard, om hvordan hun oppfattet situasjonen, så her må jeg jo si at det spriker både innad i regjeringssystemet og blant representantene for de rød-grønne partiene her i salen.

Det er pekt på mange problemstillinger rundt Mattilsynet og den arrogante delen av Mattilsynet, hvis jeg kan bruke et slikt uttrykk. Noen av de kontrollørene som går mye lenger enn det som er nødvendig – det er heldigvis et fåtall av dem – har jo en sterk støttespiller i Bjørn Jacobsen. For når Bjørn Jacobsen står på talerstolen og sier at Mattilsynet skal være strengt, er jeg enig, men når han i tillegg sier at Mattilsynet skal være vanskelig, må jeg si at jeg er fullstendig uenig. Og det er jo kanskje nettopp

det noen matvareprodusenter oppfatter, at Mattilsynet er vanskelig. Men igjen vil jeg understreke: Det gjelder bare noen få i Mattilsynet, stort sett gjør Mattilsynet en god jobb, men det er viktig at det er noen som tar opp problemstillingen når Mattilsynet faktisk går over streken og gjør det vanskelig for næringslivet.

Til slutt: Jeg registrerer at vi ikke får flertall for forslaget, men jeg har iallfall den tro og det håp, når man reiser en debatt i Stortinget, at om ikke Regjeringen tar debatten inn over seg, har iallfall Mattilsynet registrert den og vil se på sine rutiner.

Helt til slutt. Med det budsjettet Mattilsynet har, og når alle forteller hvor mye Mattilsynet gjør, synes jeg det er merkelig at det er for mye forlangt å be om en handlingsplan for å sikre at Mattilsynet er en serviceetat. Mattilsynet kan selvfølgelig drive på med mye, men akkurat dét synes å være helt umulig, og det synes jeg er trist at ikke samtlige andre partier på Stortinget kan være med oss på.

Gunvor Eldegard (A) [12:36:17]: Eg har berre behov for å gi ein kort kommentar til den førre talaren, frå Framstegspartiet, som nemnte at budsjettet var over 1 milliard kr. Det var jo nettopp det som var saka den sommaren i 2006 då vi gav beskjed til journalistar at innanfor eit budsjett på 1 milliard kr forventa me at Mattilsynet klarte å sjekka frysediskane. Då gjekk Framstegspartiet ut og sa at Regjeringa måtte koma med meir pengar. Og det var samtidig som dei hadde redusert budsjettet. Det er viktig å få ein klarleik i det.

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:37:03]: Jeg skal ikke kommentere noe mer Fremskrittspartiets ønske om å bruke mer statlige penger på evalueringer og ting som allerede er gjort, men jeg finner grunn til å kommentere fra denne talerstol at det gis inntrykk av at de dokumenter som er sendt til Stortinget, i så liten grad blir lest. For det som blir tatt opp i representanten Korsbergs innlegg her nå, er jo problemstillinger som er kommentert. Det er meldt til Stortinget. Jeg har hatt en stor bekymring for de problemstillingene som blir tatt opp her. Det er ikke slik at de innspillene som kommer her i dag, er ukjente verken for Arbeiderpartiet, SV eller Senterpartiets næringsfraksjon eller for statsråden eller andre. Det har vært mye i fokus. Det har vært mange saker knyttet til Mattilsynet som har gjort at det har vært behov for å gå gjennom Mattilsynets virksomhet. Det har vi gjort. Mattilsynet er midt oppe i en omfattende omorganisering, nettopp for å bli bedre rustet både til å møte små saker i det store bildet – som er vanskelig nok for den enkelte som nær sagt blir utsatt for det – og til å kombinere behovet for å ha et enhetlig og helhetlig tilsyn hvor Mattilsynet er gjenkjennelig utover landet, samtidig som den nødvendige fleksibiliteten er til stede for at Mattilsynet også skal kunne være en rettleder for den enkelte virksomhet, som skal kunne forbedre sin drift.

Så dette er til de grader å gi inntrykk av at en her har oppdaget noe som i hvert fall i svært mange andre sammenhenger har vært vel kjent over lang tid.

Bjørn Jacobsen (SV) [12:38:53]: No kjem katta ut av sekken, etter representanten Korsberg sitt innlegg, for han seier jo at det å vere serviceinnstilt vil seie å kontrollere mindre – og det i tider då folk faktisk har døydde som følge av feil i kjøttindustrien, og i ei tid då Fjordlaks i Storfjord i Møre og Romsdal ikkje ville take på alvor enormt farleg spreiding av virus.

Så må representanten Korsberg ha misforstått meg fullstendig, for eg meiner ikkje at Mattilsynet skal vere vanskeleg. Eg sa det jo rett ut: Dei skal ikkje vere til for å rete folk. Dei skal vere serviceinnstilte. Mitt inntrykk er at dei er det. Men så må vi også innrømme ein så stor organisasjon moglegheit til å ha kurs og forbetre seg sjølv og på den måten yte den best moglege servicen. Det har eg full tillit til at denne organisasjonen klarer. Vi må ikkje vedta dette i denne salen her.

Så kjem dei jo etter kvart også til Ås. Det miljøet vi har ute på Ås, er bygdeungdom og også ungdom frå byar som tek seg utdanning. Dette er folk som vil vere innstilte på å ha den haldninga at dei skal hjelpe bygdebefolkninga, og i tillegg også hjelpe industrien til å få best mogleg næringsutvikling. Men det er ingen tvil om at dei også skal drive kontrollverksemd. Men driv dei best mogleg rettleiing og næringsutvikling, vil innsatsen dei må gjere med omsyn til kontrollen, bli mindre. Det har eg stor tillit til at Mattilsynet er i stand til å gjere.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [12:40:30]: Jeg kan ikke unnlate å kommentere representanten Eldegards innlegg om hva som skjedde sommeren 2006 – altså for to år siden. Jeg må be representanten Eldegard om å lese de sitatene som hun mener at jeg har stått for, bedre enn det hun gjør. For det som skjedde under E. coli-saken og evalueringen av den, var jo nettopp at regjeringspartiene sa: Dere har en milliard i budsjett, og det skal dere klare denne jobben for, det blir ikke noe mer penger å få. Fremskrittspartiet sa at her skal det ikke stå på penger, her skal vi sørge for at det gjøres en skikkelig jobb, en skikkelig evaluering, og hvis det trengs mer penger, skal man få det. Det er greit nok at vi foreslo et mindre kutt i budsjettet for 2006, men det var altså før denne situasjonen oppstod. I etterkant har jo også regjeringspartiene lagt inn i sine budsjettokumenter effektiviseringsgevinster hos Mattilsynet, noe Fremskrittspartiet da ikke har gjort, fordi vi har sett at denne typen episoder kan oppstå, og at det er viktig at Mattilsynet har ressurser til å håndtere denne typen saker.

Så er det statsråden Riis-Johansen, som nesten hver eneste gang opposisjonen tar opp en sak i Stortinget, påstår at vi ikke leser dokumenter som kommer til Stortinget. Det er rimelig frekt å komme her og vise den typen manglende respekt for Stortinget. Vi håper for fremtiden at statsråden unngår å komme med den type påstander, ellers kan det bli rimelig hett her fremover.

Hele formålet med Fremskrittspartiets forslag er at vi skal foreta en gjennomgang av Mattilsynets forvaltningspraksis – det er noe alle bør være enig i – og så skal Mattilsynet i sin praksis utøve sunn fornuft og ha dialog med de næringene som er berørt. Hvis vi kan få til det, tror

jeg alle er fornøyd, og da har også forslagsstillerne fått gjennomslag for det de har foreslått i denne saken.

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:43:21]: Jeg konstaterer bare at representanten Kielland Asmyhr står på Stortingets talerstol og gir inntrykk av og sier i praksis rett ut at han har funnet ut ting knyttet til Mattilsynets virksomhet som jeg har omtalt for lang tid tilbake i dokumenter til Stortinget.

Øyvind Korsberg (FrP) [12:43:55]: Bare la det være helt klart at dersom det i framtiden skulle oppstå en situasjon av en slik karakter at Fremskrittspartiet mener at det er nødvendig å bevilge mer midler, kommer vi til å gjøre det, det være seg til Mattilsynet eller til helt andre ting – oljevernberedskap osv., osv. Vi er litt opptatt av det. Når den situasjonen oppstår, viser vi handlekraft og tør å fremme forslag i så måte.

Så kan jeg bare forsikre statsråden om at Fremskrittspartiet leser alle de papirer som kommer. Vi hører også det statsråden sier i salen, og ikke minst hører vi måten han sier ting på i denne salen. Det er vel kanskje det siste som er problemet.

Til Bjørn Jacobsen vil jeg bare si at Fremskrittspartiet er opptatt av å kontrollere at Mattilsynet kontrollerer godt, og bedre. Den beste måten man kan gjøre det på, er rett og slett å ha et samarbeid med næringen. Men jeg tror ordet samarbeid for de rød-grønne partiene etter hvert begynner å bli et fremmedord.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 7. (Votering, se side 3750)

Sak nr. 8 [12:45:10]

Forslag fra stortingsrepresentant Solveig Horne på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 11. juni 2008 (jf. Innst. O. nr. 52):

«Stortinget ber Regjeringen foreta en evaluering av endringene i straffeprosessloven om overføring av kompetanse til å innkalle til soning og behandle søknader om soningsutsettelse, etter 2 år og komme tilbake med saken til Stortinget på egnet måte.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 3750)

Sak nr. 9 [12:45:25]

Forslag fra stortingsrepresentant Elisabeth Aspaker på vegne av Høyre oversendt fra Odelstingets møte 11. juni 2008 (jf. Innst. O. nr. 67):

«Stortinget ber Regjeringen om å sørge for at staten ikke påberoper seg foreldelse i saker som omhandler erstatning til barn i barnehjem og spesialskoler i perioden

1945-1980, i tråd med merknadene fra en samlet familie-, kultur- og administrasjonskomité i Innst. S. nr. 217 (2004-2005).»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 3751)

Eirin Faldet gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Da skal Stortinget votere i sakene nr. 1-9 på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har Carl I. Hagen satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Riksrevisjonen vurdere muligheten for å gjennomføre en årlig revisjon som inkluderer analyse, statistikk og risikoprofil, i forbindelse med statens internasjonale plasseringer av inntektene fra olje- og gassproduksjonen. Revisjonen presenteres som en del av Riksrevisjonens Dokument 3-serie.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 74 mot 21 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 12.52.46)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 2 (2007-2008) – Riksrevisjonens melding om virksomheten i 2007 – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 3:9 (2007-2008) – Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetsutøvelse for reduksjon av NO_x-utslipp – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 3:7 (2007-2008) – Riksrevisjonens undersøkelse om IKT i sykehus og elektronisk samhandling i helsetjenesten – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 3:8 (2007–2008) – Riksrevisjonens undersøkelse av tilbudet til de vanskeligstilte på boligmarkedet – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 3:2 (2007–2008) – om Riksrevisjonens undersøkelse av forvaltningen og kontrollen av fiskeresursene i Barentshavet og Norskehavet – en parallell revisjon mellom norsk og russisk riksrevisjon – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstilt:

Statsrådets protokoller for tidsrommet 1. juli– 31. desember 2007 – vedkommende:

Statsministerens kontor
Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Barne- og likestillingsdepartementet
Finansdepartementet
Fiskeri- og kystdepartementet
Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Forsvarsdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Justis- og politidepartementet
Kommunal- og regionaldepartementet
Kultur- og kirkedepartementet
Kunnskapsdepartementet
Landbruks- og matdepartementet
Miljøverndepartementet
Nærings- og handelsdepartementet
Olje- og energidepartementet
Samferdselsdepartementet
Utenriksdepartementet og
Utenriksdepartementet – utviklingssaker – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten har Hans Frode Kielland Asmyhr satt fram to forslag på vegne av Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide en handlingsplan med tiltak for å sikre at Mattilsynet er en serviceetat.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen gjennomføre en evaluering av ordningen med et felles mattilsyn.»

Det vil bli votert alternativt mellom disse forslagene og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument nr. 8:95 (2007–2008) – om representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg, Hans Frode Kielland Asmyhr og Kåre Fostervold om utarbeidelse av en handlingsplan for å gjøre Mattilsynet til en serviceetat – vedlegges protokollen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Fremskrittspartiet ble innstillingen bifalt med 76 mot 21 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 12.55.15)

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Solveig Horne på vegne av Fremskrittspartiet oversendt fra Odelstingets møte 11. juni 2008:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en evaluering av endringene i straffeprosessloven om overføring av

kompetanse til å innkalle til soning og behandle søknader om soningsutsettelse, etter 2 år og komme tilbake med saken til Stortinget på egnet måte.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 76 mot 21 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.55.44)

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Elisabeth Aspaker på vegne av Høyre oversendt fra Odelstingets møte 11. juni 2008:

«Stortinget ber Regjeringen om å sørge for at staten ikke påberoper seg foreldelse i saker som omhandler erstatning til barn i barnehjem og spesialskoler i perioden 1945-1980, i tråd med merknadene fra en samlet familie-, kultur- og administrasjonskomité i Innst. S. nr. 217 (2004-2005).»

Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet at de vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Høyre ble med 52 mot 45 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.56.19)

Sak nr. 10 [12:56:27]

Referat

1. (278) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Line Henriette Holten Hjemdal, May-Helen Mølvær Grimstad og Ingebrigt S. Sørfonn om helhetlig gjennomgang av avfallspolitikken og bedring av rammebetingelsene for miljøvennlig avfallshåndtering (Dokument nr. 8:129 (2007-2008))
Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen.
2. (279) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Laila Dávøy og Dagrun Eriksen om å sikre tilbud om habilitering og rehabilitering for cochlea-implanterte barn og voksne (Dokument nr. 8:128 (2007-2008))
Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.
3. (280) Kvalitet i skolen (St.meld. nr. 31 (2007-2008))
Enst.: Sendes kirke-, og utdannings- og forskningskomiteen.
4. (281) ILO-konvensjon nr. 188 og ILO-rekommandasjon nr. 199 om arbeidsvilkår i fiskerisektoren (St.meld. nr. 30 (2007-2008))
Enst.: Sendes næringskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet i henhold til forretningsordenens § 37 a før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.57.
